

Jaarverslag Stichting Pensioenfonds Astellas 2015

Stichting
Pensioenfonds
Astellas

Stichting Pensioenfonds Astellas
Sylviusweg 62, 2333 BE Leiden
Telefoon : 071 - 5455 745
Email : pf-astellas@azl.eu
Internetsite : www.pensioenfondsastellas.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41168442
BTW-nummer 8014.81.107 B01

Jaarverslag 2015

Missie

‘Stichting Pensioenfonds Astellas wil voor zijn (gewezen)deelnemers en pensioengerechtigden een toekomstbestendig en betrouwbaar pensioenfonds zijn dat de pensioenaanspraken kan blijven waarmaken.’

Inhoud

	Pagina
Bestuur en organisatie	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
Algemeen	9
Risicoparagraaf	19
Beleggingen	26
Vooruitblik 2016	27
Actuariel verslag	27
Verantwoordingsorgaan	
Verslag Verantwoordingsorgaan	29
Reactie bestuur op verslag van het Verantwoordingsorgaan	30
Visitatiecommissie	
Samenvatting Visitatiecommissie	31
Reactie bestuur op bevindingen visitatiecommissie	33
Jaarrekening	
Balans per 31 december	36
Staat van baten en lasten	38
Kasstroomoverzicht	40
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	41
Toelichting op de balans per 31 december	47
Toelichting op de staat van baten en lasten	56
Risicoparagraaf	63
Overige gegevens	
Gebeurtenissen na balansdatum	73
Financiering	73
Resultaatbestemming	73
Uitvoering	74
Actuariële verklaring	75
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	77

Pagina**Bijlagen**

Beleggingsoverzicht (in duizenden euro)	83
Begrippenlijst	84

Bestuur en organisatie

Bestuur per 31 december 2015

Benoemd vanuit werkgeverszijde

De heer D. Veenvliet (1953)	voorzitter
De heer A.G.C. Vermazen (1954)	secretaris (tot 1 april 2016)
Vacature	(vanaf 1 april 2016)

Benoemd vanuit werknemerszijde

De heer A. Beijert (1981)
De heer V.A.W.M. Rot (1957)

Gekozen door en uit pensioengerechtigden

De heer H.J.L. Janssen (1945)

Verantwoordingsorgaan per 31 december 2015

Mevrouw M.E. Bovenhoff (1957)	vertegenwoordiger van de deelnemers (tot 31-12-2015)
De heer W.J. Atsma (1957)	(vanaf 1 januari 2016)
De heer J.W.C.B. Schotel (1946)	vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden (voorzitter)
De heer A.C. de Wolf (1967)	vertegenwoordiger van de werkgever (secretaris)

Compliance officer per 31 december 2015

Mevrouw B. Ouwerkerk	NCI B.V., Capelle aan de IJssel (per 1 augustus 2015)
----------------------	---

Organisatie

Accountant	KPMG Accountants N.V., Utrecht
Actuaris (adviserend)	Towers Watson Netherlands B.V., Purmerend
Actuaris (waarmerkend)	Towers Watson Netherlands B.V., Purmerend
Administrateur	AZL N.V., Heerlen
Vermogensbeheerder	NN IP N.V., Den Haag
Custodian	KasBank N.V., Amsterdam

Meerjarenoverzicht

	2015	2014	2013	2012	2011
Aantallen					
Actieve deelnemers	923	891	894	878	848
Gewezen deelnemers	649	629	588	560	525
Pensioengerechtigden	213	191	177	155	136
Totaal aantal	1.785	1.711	1.659	1.593	1.509
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen					
Belegd vermogen voor risico fonds ¹⁾	282.184	266.022	213.585	196.300	165.807
Belegd vermogen voor risico deelnemers	31.216	19.070	16.360	13.112	9.855
Beleggingsopbrengsten voor risico fonds	5.587	44.974	8.852	22.377	9.770
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	612	2.051	981	1.305	159
Rendement o.b.v. total return (volgens opgave van de vermogensbeheerder)	2,4%	20,1%	4,8%	13,3%	6,1%
Reserves					
Algemene reserve	-31.352	-6.312	-2.989	-18.780	-22.549
Bestemmingsreserve premiedepot	395	nvt	nvt	nvt	nvt
Beleggingsreserve	48.861	38.237	32.623	31.429	27.390
Totaal reserves	17.904	31.925	29.634	12.649	4.841

1) Zie pagina 47.

	2015	2014	2013	2012	2011
Technische voorzieningen					
<i>Technische voorzieningen voor risico fonds</i>					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	270.507	240.258	187.260	186.419	164.621
Voorziening Sociaal Plan	0	0	0	440	344
	270.507	240.258	187.260	186.859	164.965
<i>Voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico deelnemers</i>	31.216	19.070	16.360	13.112	9.855
Totaal technische voorzieningen	301.723	259.328	203.620	199.971	174.820
Pensioenvermogen ¹⁾	319.232	291.253	233.254	212.620	179.661
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers					
Bijdragen voor risico fonds	13.734	12.077	11.410	10.535	9.555
Bijdragen voor risico deelnemers	0	718	2.300	2.133	1.966
Totaal premiebijdragen van werkgevers en werknemers	13.734	12.795	13.710	12.668	11.521
Pensioenuitkeringen	-4.795	-4.263	-4.159	-3.959	-3.651
Dekkingsgraad					
Aanwezig (volgens DNB-methode)	105,8% ²⁾	113,3%	115,8%	106,8%	102,9%
Beleidsdekkingsgraad	108,0% ²⁾	115,8%	nvt	nvt	nvt
Vereiste	116,2% ²⁾	115,9%	117,4%	116,8%	116,6%
Rente o.b.v. rentetermijnstructuur	1,78%	1,97%	2,70%	2,51%	2,74%

1) Het pensioenvermogen is de som van de reserves (excl. bestemmingsreserve premiedepot) en de totale technische voorzieningen

2) Vanaf 2015 is in de verschillende dekkingsgraadberekeningen tevens rekening gehouden met de beleggingen en verplichtingen voor risico deelnemers.

Bestuursverslag

Algemeen

Het verslagjaar van de Stichting Pensioenfonds Astellas (hierna: Pensioenfonds Astellas) stond, zoals ook het vorige verslagjaar, grotendeels in het teken van de administratieve transitie naar een nieuwe pensioenregeling. Deze nieuwe pensioenregeling die geldt per 1 januari 2015, is een middelloonregeling die wordt gefinancierd op basis van de Collectieve Defined Contribution (hierna: CDC) methodiek.

Daarnaast zijn per 1 oktober 2015 de opgebouwde kapitalen uit de per 31 december 2015 geliquideerde Stichting FUT-fonds Astellas (hierna: FUT-fonds Astellas) overgenomen in de Defined Contribution (hierna: DC-) regeling van Pensioenfonds Astellas. Het bestuur van Pensioenfonds Astellas ziet de transitie als een meerwaarde voor de werknemers van Astellas en aan haar gelieerde ondernemingen. Op deze wijze worden de kosten voor de deelnemers zoveel mogelijk beperkt en is er één aanspraak gecreëerd voor de deelnemers. Elders in dit verslag zal hier nader op worden ingegaan.

Daarnaast is er in 2015 door het bestuur veel aandacht besteed aan acties voortvloeiend uit nieuwe wetgeving zoals de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds, het nieuw Financieel Toetsingskader (hierna: nFTK) en wetgeving inzake European Market Infrastructure Regulation (hierna: EMIR). EMIR bevat regels voor het afwickelen van derivaten door een centrale tegenpartij (hierna: CCP), een vergunningplicht voor die CCP's en eisen aan het onderpand en de overdraagbaarheid van posities, ook als de afwikkeling van de over the counter-derivaten contracten niet via een CCP gebeurt. Hierop wordt nader ingegaan in de paragraaf inzake fondsspecifieke ontwikkelingen. Wat betreft de Code Pensioenfonds, opgesteld door de Pensioenfederatie als uitwerking van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds, zal het bestuur van Pensioenfonds Astellas in dit jaarverslag verantwoording afleggen over de naleving van de 83 normen van de Code.

Profiel

Stichting Pensioenfonds Astellas

Het fonds is een ondernemingspensioenfonds verbonden aan de onderneming Astellas B.V. en de aan haar gelieerde ondernemingen.

Het pensioenfonds heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd in Leiden.

In overeenstemming met de statuten wordt hierbij verslag uitgebracht over boekjaar 2015.

De in het verslag vermelde bedragen zijn op basis van duizenden euro, tenzij anders is aangegeven.

Doelstelling

Statutaire doelstelling

Het doel van het fonds is het verzekeren en uitkeren van een ouderdomspensioen ten behoeve van de (gewezen) deelnemers. Dit ouderdomspensioen gaat in op de pensioendatum en is een aanvulling op de AOW-uitkering die door de overheid wordt uitbetaald. Daarnaast verzekert het fonds nabestaandenpensioenen welke in geval van overlijden van de (gewezen) deelnemer aan diens partner en/of kinderen worden uitgekeerd. Bij arbeidsongeschiktheid van de deelnemer kan de pensioenverzekering worden voortgezet. Het pensioenfonds kent verder onder voorwaarden een arbeidsongeschiktheidspensioen toe.

De financiering van de pensioenvoorziening vindt plaats door bijdragen van werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling zijn vastgelegd in uitvoeringsovereenkomsten tussen het fonds en de ondernemingen.

Het fonds heeft een actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) opgesteld waarin gemotiveerd is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het fonds te kunnen realiseren. In de abtn wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioenovereenkomst), de financiële opzet (grondslagen, beleidskader en sturingsmiddelen), hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem inclusief risicomanagement en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomsten.

Missie, visie en strategie

Naast het statutaire doel kent het fonds een missie, visie en strategie waarmee het fonds invulling geeft aan artikel 102a Pensioenwet. Vanwege de verschillende belangen waarmee Pensioenfonds Astellas op een evenwichtige wijze rekening dient te houden is het van belang dat het bestuur van Pensioenfonds Astellas vaststelt wat het op de lange termijn wil realiseren. Deze langere termijndoelstellingen kunnen worden vastgelegd in een missie en in uitgangspunten om deze missie te verwezenlijken (strategie). Uit deze missie blijkt waar het fonds voor staat (visie), welke opdracht het fonds wil vervullen en welke waarden en normen Pensioenfonds Astellas kenmerken.

De missie luidt:

'Stichting Pensioenfonds Astellas wil voor zijn (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden een toekomstbestendig en betrouwbaar pensioenfonds zijn dat de pensioenaanspraken kan blijven waarmaken.'

De visie luidt:

'Het pensioenfondsbestuur wil, rekening houdende met de belangen van alle belanghebbenden, samen met de belanghebbenden bouwen aan een goed pensioen voor iedereen.'

Het pensioenfonds doet dit binnen de kaders die sociale partners naar de toekomst toe bepalen.

Het pensioenfonds heeft als ambitie een nominaal pensioen, waarbij koopkrachtbehoud wordt gefinancierd uit eventuele beleggingsrendementen.'

De strategie luidt:

'Het uitvoeringsbeleid van het pensioenfonds is gebaseerd op en vloeit voort uit de resultaten van een ALM-studie, waarvan de uitkomsten in de praktijk regelmatig worden getoetst. Hierover wordt in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen met alle belanghebbenden gecommuniceerd.'

Structuur

Statuten

De statuten van Pensioenfonds Astellas zijn in het verslagjaar niet gewijzigd.

Bestuur

Het bestuur, dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de door de werkgever toegezegde pensioenregeling, bestaat uit vijf personen: twee bestuurders worden voorgedragen door de werkgever, twee bestuurders worden voorgedragen door de ondernemingsraad en één bestuurder wordt gekozen door en uit de pensioengerechtigden. De bestuurders worden voor een periode van vier jaar benoemd door het bestuur en treden af volgens een rooster van benoemingen. De heer Veenfliet is door het

bestuur, na een verklaring van 'geen bezwaar' door DNB, herbenoemd voor een periode van 4 jaar aansluitend aan zijn huidige benoemingsperiode.

Per 1 april 2016 is de heer Vermazen geen bestuurder meer van het fonds. Aangezien hij lid in het bestuur was namens de werkgever, is de werkgever verzocht om binnen de in de statuten vermelde termijn te voorzien in een nieuwe voordracht voor een opvolgend bestuurder.

Het bestuur vergaderde twaalf maal regulier in het verslagjaar. De belangrijkste aandachtspunten waren:

- de overgang naar de nieuwe pensioenregeling;
- de inkoop van de kapitalen uit FUT-fonds Astellas;
- implementeren nieuwe wetgeving, zoals onder andere het nFTK;
- de jaarstukken 2014
- het risicomangement, inclusief een integriteitsrisico-analyse;
- de btw-positie van het fonds;
- EMIR-wetgeving;
- het risicobereidheidsonderzoek;
- de aanvangshaalbaarheidstoets inclusief risicohouding en ambitie;
- het herstelplan;
- het uitvoeren van een ALM-studie;
- de check op naleving van de Code Pensioenfonds.

Rooster van benoemingen per 31 december:

A. Beijert	1-1-2013 tot 1-1-2017
H.J.L. Janssen	1-1-2015 tot 1-1-2019
V.A.W.M. Rot	1-1-2015 tot 1-1-2019
D. Veenvliet	1-1-2016 tot 1-1-2020
A.G.C. Vermazen	1-1-2014 tot 1-4-2016, daarna een vacature

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld, bestaande uit een vertegenwoordiger van de werkgever, een vertegenwoordiger van de deelnemers (sinds 2015 wordt een vertegenwoordiger namens de deelnemers gekozen via rechtstreekse verkiezingen onder de deelnemers) en een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden, gekozen door en uit de pensioengerechtigden. Het bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar met het verantwoordingsorgaan. Daarnaast zijn de leden van het verantwoordingsorgaan betrokken bij de selectie voor de (leden van) de visitatiecommissie en worden zij uitgenodigd bij eventuele studiedagen van het bestuur.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever. Het bestuur en verantwoordingsorgaan zijn medio 2014 overeengekomen het rooster van benoemingen aan te passen in die zin dat niet van meer dan één van de drie leden van het verantwoordingsorgaan in enig jaar de benoemingsperiode eindigt. In gezamenlijkheid is besloten de benoemingsduur van mevrouw Bovenhoff met een jaar te beperken. Deze was 31 december 2016 en is verkort tot 31 december 2015. De volgende termijn van het lid namens de gepensioneerden in het verantwoordingsorgaan zal eindigen per 31 december 2017, zo zijn het verantwoordingsorgaan en bestuur overeengekomen.

In 2015 heeft het bestuur voor het eerst een verkiezing georganiseerd onder de deelnemers voor een lid in het verantwoordingsorgaan namens de deelnemers. Bij die verkiezing voor de deelnemers bracht 42% hun stem uit. Er waren drie kandidaten. De heer Atsma is door de deelnemers gekozen als lid namens hen in het verantwoordingsorgaan per 1 januari 2016.

Ook onder de pensioengerechtigden is een verkiezing gehouden voor een lid in het verantwoordingsorgaan namens de gepensioneerden. 38,5% van de pensioengerechtigden brachten hun stem uit voor deze verkiezing. De heer Schotel is herkozen als lid in het verantwoordingsorgaan namens de pensioengerechtigden.

Rooster van benoemingen verantwoordingsorgaan per 31 december:

M.E. Bovenhoff	1-1-2013 tot 1-1-2016
J.W.C.B. Schotel	18-9-2015 tot 1-1-2018
A.C. de Wolf	1-1-2014 tot 1-1-2017

In dit jaarverslag wordt verslag gedaan van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van het door het bestuur in 2015 gevoerd beleid.

Vergoedingen

De leden van het bestuur en verantwoordingsorgaan worden als zodanig niet bezoldigd. Wel kunnen zij gebruik maken van een vacatievergoeding.

Over 2015 heeft een aantal bestuurders gebruik gemaakt van de vacatievergoeding. Aan deze leden van het bestuur is een bedrag van circa elf duizend euro vergoed. De leden van het verantwoordingsorgaan hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijke vacatievergoeding.

Intern toezicht

In het kader van goed pensioenfondsbestuur draagt het bestuur zorg voor intern toezicht.

Als voorgeschreven door de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen zal het bestuur jaarlijks een visitatie laten verrichten door een visitatiecommissie. Het bestuur heeft vanaf 2014 een contract voor drie jaren afgesloten met VCP, met de mogelijkheid van tussentijdse opzegging. Het bestuur heeft in 2016 over het verslagjaar 2015 een visitatie laten uitvoeren. De aanbevelingen van de visitatiecommissie worden in 2016 door het bestuur opgepakt.

De samenvatting van het verslag van de visitatiecommissie is verderop in dit verslag toegevoegd.

Compliance officer

De compliance officer bewaakt dat de bestuurders de van toepassing zijnde gedragscode naleven. In 2015 heeft het bestuur een contract gesloten met NCI. De compliance functie is daarmee uitbesteed aan een deskundige, in de markt goed bekend staande, partij op dit gebied.

In het verslagjaar zijn door de compliance officer geen bijzonderheden gemeld.

Communicatie

De website van het fonds neemt een belangrijke plaats in bij de communicatie-activiteiten van het fonds. Op de website worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd. Maandelijks wordt informatie verstrekt over de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds.

Het bestuur heeft medio 2015 een nieuwe website in gebruik genomen. De website is naar de mening van het fonds beter geschikt om te raadplegen via verschillende apparaten, zoals desktop, laptop, maar ook via iPad en mobiele telefoon. Via de vernieuwde website kan het fonds voorts beter invulling geven aan de vernieuwde eisen uit de Wet Pensioencommunicatie en Pensioen 1-2-3. Aan de website is een werknemersportaal gekoppeld waarop de deelnemer kan inloggen en zijn persoonlijke informatie en documenten, zoals het UPO, kan raadplegen.

Namens het bestuur is een bestuurder, de heer Rot, speciaal belast met het coördineren van de communicatie-activiteiten.

Door de werkgever werden ook dit jaar weer pensioensprekuren georganiseerd voor de actieve deelnemers van het fonds. Deze gesprekken worden verzorgd door medewerkers van AZL.

Uitbestede werkzaamheden

De pensioenadministratie (deelnemersadministratie en pensioenbetalingen) en de financiële administratie worden verzorgd door AZL N.V. te Heerlen.

Het vermogen van het fonds en de beleggingsadministratie worden beheerd door NN IP N.V. te Den Haag. NN IP N.V. werkt hierbij op basis van de door het bestuur vastgestelde richtlijnen met betrekking tot het vermogensbeheer. KasBank N.V. is de custodian van het fonds. Sinds augustus 2015 zijn de compliance werkzaamheden uitbesteed aan NCI.

Voor actuariële werkzaamheden en adviezen maakt het bestuur gebruik van de diensten van Willis Towers Watson B.V. te Purmerend. Voor de waarmaking van de voorziening pensioenverplichtingen maakt het bestuur gebruik van de gesepareerde waarmakende actuariële diensten van Willis Towers Watson B.V.

De controle van de administratie en de jaarrekening wordt verricht door KPMG Accountants N.V. te Utrecht.

Het fonds heeft de rechten en plichten van de externe partijen vastgelegd in contracten met daar waar van toepassing een Service Level Agreement (SLA).

Inkoop FUT-kapitaal in DC-regeling Pensioenfonds

Het bestuur van FUT-fonds Astellas heeft het besluit genomen tot liquidatie van het FUT-fonds. De liquidatie is per 31 december 2015 geëffectueerd. De besturen van het FUT-fonds en van Pensioenfonds Astellas zijn overeengekomen om de in het FUT-fonds opgebouwde kapitalen per 1 oktober 2015 onder te brengen in de DC-regeling van Pensioenfonds Astellas. Dit is gebeurd nadat DNB had aangegeven 'geen bezwaar' te hebben tegen deze overdracht van de kapitalen door middel van een 'collectieve waardeoverdracht'. Het bestuur is van mening dat met deze overgang de belangen van alle belanghebbenden zo evenwichtig mogelijk behartigd zijn. Het FUT-fonds was eveneens als Pensioenfonds Astellas een ondernemingspensioenfonds, verbonden aan Astellas B.V. en haar gelieerde ondernemingen. De groepen belanghebbenden van beide fondsen zijn daardoor nagenoeg identiek.

De beleggingen van het FUT-fonds zijn in het geheel en onverkort per 1 oktober 2015 overgedragen aan Pensioenfonds Astellas. De obligaties van het FUT-fonds zijn 'in kind' overgedragen naar Pensioenfonds Astellas. Datzelfde geldt voor de participatie in het Europese aandelenfonds en het niet-beursgenoteerde onroerend goed fonds. Het creditfonds is verkocht. De verkoopopbrengst en de overige beschikbare liquide middelen zijn ook overgedragen aan Pensioenfonds Astellas. Als gevolg van de overdracht van de beleggingen en liquiditeiten van het FUT-fonds waren er enkele beperkte verschuivingen in de vermogensverdeling van het Pensioenfonds Astellas. Dit leidde tot enkele transacties. De kosten voor het herbeleggen van de liquiditeiten en het weer binnen de beleggingsbandbreedtes van Pensioenfonds Astellas brengen van de beleggingsportefeuille van het FUT-fonds worden gedragen door Pensioenfonds Astellas.

Het feitelijk resterende saldo van € 196.664 is op basis van deze contractuele afspraak overgemaakt aan Pensioenfonds Astellas.

Wet en regelgeving

Code Pensioenfondsen

Het bestuur onderschrijft de uitgangspunten van de Code Pensioenfondsen. In het verslagjaar heeft het bestuur geïnventariseerd aan welke normen uit de code reeds wordt voldaan, welke normen nog aanleiding geven tot actie en van welke normen het bestuur om moverende redenen wenst af te wijken. Het bestuur heeft vastgesteld dat ultimo het onderhavige verslagjaar grotendeels wordt voldaan aan de normen uit de code. Om (volledig) te kunnen voldoen aan de overige normen heeft het bestuur nadere acties in gang gezet.

Het bestuur van het fonds heeft verder gesproken over de aanwezigheid van een klachten- en geschillenregeling (norm 41) en een klokkenluidersregeling (norm 43-44) bij zowel het pensioenfonds als bij de pensioen uitvoeringsorganisatie waaraan het fonds zijn werkzaamheden heeft uitbesteed. Het bestuur concludeert, mede naar aanleiding van bovenstaande actie, dat voldaan wordt aan de normen van de Code Pensioenfondsen in het algemeen, maar ook aan de normen 41, 43-44 in het bijzonder.

Het bestuur heeft besloten er naar te streven de normen inzake diversiteit die de Code stelt zoveel mogelijk na te leven. Echter, gezien de omvang van het fonds zal deskundigheid van personen de voorrang krijgen indien dit nodig blijkt. Bij gelijke geschiktheid wordt de diversiteitsregel toegepast (norm 66 tot en met 70).

Witteveenkader 2015

De pensioenregeling voldeed reeds aan de normen die het Witteveenkader voor 2014 als maximum normen aangeeft. Het bestuur heeft in 2014 bezien of de regeling aanpassing behoeft om aan de normen van het Witteveenkader 2015 te voldoen. De regeling die per 1 januari 2015 geldt, is in lijn met de bepalingen uit het Witteveenkader 2015. De belangrijkste kenmerken hierbij zijn:

- een opbouwpercentage van 1,875% per jaar;
- een franchise van €13.546 per 1 januari 2015;
- het op te bouwen pensioen is gemaximeerd op een pensioengevend salaris van €100.000 per jaar, bij een voltijds dienstbetrekking;
- een pensioeningangsdatum op de 67ste verjaardag van de deelnemers.

Nieuw Financieel Toetsingskader

Het fonds heeft reeds in 2014 een eerste inventarisatie gemaakt van de op handen zijnde wijzigingen uit het nFTK. Dit traject is in 2015 verder opgepakt. Het fonds heeft in dat kader een aantal onderwerpen bezien en waar nodig geadresseerd:

- het vaststellen van de nieuwe beleidsdekkingsgraad;
- het opstellen van een herstelplan;
- de aanpassing van de financiële opzet;
- de wijzigingen in het beleggingsbeleid;
- de haalbaarheidstoets inclusief vastlegging risicohouding;
- het volledig pensioencontract onder de aandacht gebracht bij sociale partners.

Beleidsdekkingsgraad

DNB schrijft per 1 januari 2015 een nieuwe dekkingsgraad voor die het fonds dient te gebruiken bij alle besluiten omtrent het verlenen van toeslagen, maar ook het eventueel korten op aanspraken en rechten van haar (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Deze beleidsdekkingsgraad is een samengesteld gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. Het bestuur van Pensioenfonds Astellas hanteert de beleidsdekkingsgraad bij alle belangrijke besluiten vanaf 1 januari 2015.

Mede aan de hand van de beleidsdekkingsgraad wordt bepaald of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert, of een pensioenverlaging noodzakelijk is en of toeslag verleend kan worden.

De beleidsdekkingsgraad van Pensioenfonds Astellas wordt berekend door AZL Actuarieel. Het bestuur is met AZL in gesprek getreden over de wijze van totstandkoming van de beleidsdekkingsgraad. AZL heeft naar de mening van het bestuur voldoende aangetoond 'in control' te zijn met betrekking tot de berekening van de financiële positie van het fonds. Het bestuur heeft aanvullende maatregelen om de correcte vaststelling van de beleidsdekkingsgraad te waarborgen daarom niet nodig geacht.

Haalbaarheidstoets

Per 1 januari 2015 is de continuïteitsanalyse vervallen. Uit het nFTK volgt dat hiervoor in de plaats twee soorten haalbaarheidstoetsen komen; de aanvangshaalbaarheidstoets en de jaarlijkse haalbaarheidstoets.

Het fonds dient de aanvangshaalbaarheidstoets uit te voeren bij invoering van een nieuwe regeling of op het moment dat zich een significante wijziging voordoet. Het bestuur dient daarbij te bepalen of sprake is van een significante wijziging. Daarnaast is deze toets verplicht voorgeschreven door DNB bij de invoering van het nFTK.

Het fonds heeft de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd medio 2015 en heeft daarbij het verwachte pensioenresultaat en het verwachte pensioenresultaat in een slecht weer scenario vastgesteld. Het fonds dient het verwachte pensioenresultaat in een slecht weer scenario vast te stellen op basis van gekozen ondergrenzen die passen binnen de risicohouding die het fonds heeft benoemd. Deze risicohouding is na overleg met sociale partners vastgesteld. Uit de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets blijkt dat het fonds het verwachte pensioenresultaat in de voorgeschreven scenario's voldoende kan waarmaken.

De haalbaarheidstoets dient het fonds vanaf 2016 jaarlijks uit te voeren.

Naleving wet- en regelgeving

In het verslagjaar zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd door de toezichthouder. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

In 2015 zijn door het bestuur geen klachten- en/ of incidenten ontvangen.

De pensioenregelingen per 1 januari 2015

Met ingang van 1 januari 2015 bestaat de pensioenregeling voor de deelnemers uit een middelloonregeling (uitkeringsovereenkomst) en een beschikbare premieregeling (premieovereenkomst).

Middelloonregeling

Deze pensioenregeling is een middelloonregeling gebaseerd op een zogenaamde Collectieve Defined Contribution (CDC)-financiering van de regeling.

Deze CDC-regeling kenmerkt zich met name door de vaste premie die de werkgever afdraagt aan het pensioenfonds van de onderneming. Door het betalen van deze premie heeft de onderneming aan zijn pensioenverplichting voldaan. De door sociale partners overeengekomen vaste premie voor de komende vijf jaren bedraagt 22,4% van de loonsom. Het pensioenfonds wendt de premie aan ten behoeve van de opbouw van actieve deelnemers. Wanneer er na het toekennen van het maximaal fiscale opbouwpercentage van 1,875% een saldo uit de premie resteert, wordt hiervan een reserve gevormd ten behoeve van 'toekomstige opbouw'.

De pensioenrichtleeftijd is de 67e verjaardag van de deelnemer. Een eerdere c.q. latere ingang van het ouderdomspensioen tot op zijn vroegst 55 jaar respectievelijk uiterlijk de 72-jarige leeftijd is onder toepassing van actuariële korting respectievelijk oprenting van het reguliere levenslange ouderdomspensioen mogelijk.

Het totaalbedrag aan levenslang ouderdomspensioen is gelijk aan de som van de pensioenopbouw in elk der verstreken deelnemersjaren. Vanaf 2015 is het maximale pensioengevende opbouwpercentage ouderdomspensioen 1,875%. De feitelijke opbouw in 2015 bedroeg 1,875%. De franchise bedraagt per 1 januari 2015 €13.546. Het partnerpensioen kent een beoogd opbouwpercentage van 1,3125% van de pensioengrondslag per jaar.

Deze middelloonregeling kent een voorwaardelijke toeslagregeling: indien en voor zover de middelen van het fonds dit toelaten worden de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers alsmede de premievrije aanspraken en de ingegane pensioenuitkeringen van de inactieve deelnemers jaarlijks per 1 januari aangepast.

De toeslagverlening voor zowel actieve als inactieve deelnemers is voorwaardelijk, dat wil zeggen afhankelijk van de eventuele overrendementen van het fonds. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en het is ook voor de lange termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. De toeslagverlening wordt uit middelen van het fonds gefinancierd. Er wordt alleen toeslag verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110% en indien de toeslagverlening toekomstbestendig is.

Gelet op de dekkingsgraad ultimo 2014 van 113,3% heeft het bestuur in 2015 besloten om de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers per 1 januari 2015 te verhogen met 0,82%. De ingegane pensioenen (pensioengerechtigden) en de pensioenaanspraken van de inactieve deelnemers (slapers) zijn met ingang van 1 januari 2015 verhoogd met 0,31%.

Premieovereenkomst (beschikbare premiereregeling, DC-regeling)

De premieovereenkomst is op 1 januari 2006 ingevoerd ter vervanging van de FUT-regeling die, in verband met VPL-wetgeving op 1 januari 2006 (VPL staat voor 'Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling'), is beëindigd voor de deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950. Per 31 december 2014 is deze DC-regeling een gesloten regeling. Het is door de wijziging in het fiscaal maximale opbouwpercentage naar 1,875% per jaar, per 1 januari 2015 niet meer mogelijk stortingen te doen in deze regeling.

Na afloop van een kalenderjaar vindt een rendementsdeling plaats. Met de rendementsdeling wordt het behaalde beleggingsrendement, verminderd met kosten, verdeeld over alle (gewezen) deelnemers. De beschikbare premies worden collectief belegd conform het beleggingsbeleid van het pensioenfonds; de in mindering te brengen kosten hebben betrekking op de kosten van het vermogensbeheer en de administratiekosten welke zijn toe te rekenen aan de beschikbare premiereregeling (premieovereenkomst). In 2015 is na toetreding van de (gewezen) deelnemers uit de FUT-regeling het DC-reglement aangepast. Naast de jaarlijkse rendementstoekenning wordt aan de deelnemer die gedurende het jaar zijn kapitaal aanwendt een rendement toegekend over de maanden tot aan de maand van aanwending van het kapitaal.

Door de wijziging van het DC-reglement kan de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum een extra levenslang ouderdomspensioen aankopen bij Pensioenfonds Astellas. Bij de aankoop/inkoop van pensioen vanuit de DC-regeling van Pensioenfonds Astellas naar de middelloonregeling van Pensioenfonds Astellas zal een solvabiliteitskorting op het ingebrachte pensioenkapitaal van toepassing zijn.

Premiebeleid

De werkgever en de werknemers stellen jaarlijks een premie beschikbaar zoals overeengekomen door sociale partners. De totale premie (werkgevers- en werknemersdeel tezamen) bedraagt 22,4% van de loonsom en is voor een periode van vijf jaren vastgesteld per 1 januari 2015.

Het werkgeversdeel bedraagt 2/3 deel en het werknemersdeel 1/3 deel van de verschuldigde premie.

Financiële positie van het fonds

De voorziening pensioenverplichtingen is in 2015 met € 30,2 miljoen toegenomen tot € 270,5 miljoen (2014: € 240,3 miljoen), hetgeen resulteert in een aanwezige dekkingsgraad van 105,8% en een beleidsdekkingsgraad van 108,0% ultimo december 2015. Ultimo 2014 bedroeg de aanwezige dekkingsgraad nog 113,3%.

Het saldo in de DC-regeling bedroeg ultimo 2015 € 31,2 miljoen. Het rendement bedroeg over 2015 2,68%.

De voorziening pensioenverplichtingen is mede vastgesteld op basis van de van de Prognosetafel AG2014 ¹⁾ rekening houdend met een verdere fondsspecifieke verfijning door toepassing van het Towers Watson Ervaringssterftemodel 2014. Hierdoor wordt expliciet rekening gehouden met het opleidings- en loonniveau van de deelnemerspopulatie. Doordat het opleidings- en loonniveau van de deelnemers over het algemeen hoger ligt dan het Nederlands gemiddelde is de levensverwachting ook hoger dan het gemiddelde.

De benodigde solvabiliteit onder nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid in het volgend jaar nog voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen aan een externe partij. De benodigde solvabiliteit wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. De vereiste dekkingsgraad op basis van het risicoprofiel van het fonds uitgedrukt als een percentage van de totale technische voorzieningen bedraagt ultimo 2015 116,2%. Het vereist eigen vermogen uitgedrukt als een percentage van enkel de voorzieningen voor risico van het fonds bedraagt 118,1%.

Artikel 129 van de Pensioenwet schrijft voor dat de te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de conform de abtn te ontvangen kostendeekkende premie. Door de actuaris is vastgesteld dat de ontvangen premie ten minste gelijk is aan de kostendeekkende premie. De hoogte van de ontvangen premie bedraagt € 13,3 miljoen, de gedempte kostendeekkende premie bedraagt € 12,8 miljoen.

Verder wordt opgemerkt dat het fonds sinds de oprichting nooit premies aan de werkgever heeft gerestitueerd.

Herstelplan en herstelkracht

Per 1 januari 2015 verdwijnt het onderscheid tussen het korte- en langetermijn herstelplan. Het herstelplan kent een uitwerking hoe het fonds in maximaal 10 jaren herstelt van de kritische beleidsdekkingsgraad naar het vereist eigen vermogen van het fonds.

Vóór 1 juli 2015 heeft het bestuur het opgestelde herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. Het vorige korte- en langetermijnherstelplan verviel van rechtswege per 31 december 2014. Hieruit blijkt dat het fonds medio 2018 uit herstel zal zijn. Een korting is derhalve niet aan de orde.

De voortgang van het herstelplan wordt jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

Zelfevaluatie

Het bestuur evalueert het functioneren van het bestuur jaarlijks. Het bestuur volgt daarbij de geschetste werkwijze uit de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Om het jaar zal een externe onafhankelijke partij het evaluatieproces begeleiden. In het andere jaar vindt de zelfevaluatie plaats onder leiding van de voorzitter.

Ultimo 2015 heeft het fonds voor het eerst de zelfevaluatie onder leiding van een externe partij, Mercer, laten plaatsvinden. De overall conclusie van de evaluatie was dat het bestuur naar behoren functioneert. Een aantal verbeterpunten is benoemd en deze zullen door het bestuur worden opgepakt:

- de tijdsbesteding aan werkzaamheden voor het fonds;
- het periodiek toetsen van deskundigheid en competenties en met name de vastlegging hiervan;
- het tijdig aanleveren van alle vergaderstukken.

1) AG staat voor Actuariel Genootschap.

Uitvoeringskosten

Reeds medio november 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen uitvoeringskosten gepresenteerd. De Pensioenfederatie heeft de initiële aanbevelingen omtrent het presenteren van de uitvoeringskosten geactualiseerd in november 2012 en in oktober 2013 verder ingevuld. Pensioenfondsen worden opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moeten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De aanbevelingen luiden als volgt:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro per deelnemer.
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen.
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen.

Het fonds onderschrijft de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en wenst volledige transparantie te realiseren ten aanzien van deze kosten. Dit gaat dus verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Het transparant maken van alle kosten en mogelijk afzetten tegen een benchmark is daarbij een middel om de kosten verder te beheersen. Met onderstaand overzicht geeft het fonds gevolg aan de aanbevelingen.

Kostenoverzicht

	2015	2014	2013
Pensioenbeheer			
Kosten in euro per deelnemer ¹⁾	€ 935	€ 656	€ 631
Vermogensbeheer			
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen ²⁾	0,44%	0,44%	0,50%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,02%	0,04%	0,02%
Totale kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,46%	0,48%	0,52%

Het fonds neemt deel aan een benchmarkonderzoek inzake de kosten van het pensioenbeheer, uitgevoerd door KasBank. Hierbij werd Pensioenfonds Astellas vergeleken met 40 andere Nederlandse pensioenfondsen. Bij de vergelijking van Pensioenfonds Astellas met vergelijkbare pensioenfondsen qua omvang naar aantallen deelnemers betaalt Pensioenfonds Astellas € 696,- (dit is inclusief de kosten voor het vermogensbeheer) per deelnemer, per jaar voor het pensioenbeheer. Pensioenfondsen die qua omvang vergelijkbaar zijn, betalen gemiddeld € 735,- per deelnemer, per jaar.

- 1) Kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten en de kosten van toezicht. De totale kosten bedragen euro 1.061.800. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee. Dit in tegenstelling tot de methode 'normdeelnemer' waarbij elk type deelnemer een weging krijgt in het totale aantal deelnemers. Een pensioengerechtigde en gewezen deelnemer kosten immers minder dan een actieve deelnemer. De toename in de kosten in 2015 is het gevolg van de transitie naar de nieuwe pensioentoezegging die sociale partners per 1 januari 2015 zijn overeengekomen.*
- 2) Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen zoals transitiekosten. Dit betreft een bedrag van euro 657.000 (is inclusief de nog aan de DC-regeling toe te rekenen euro 33.000). De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op euro 754.000. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa euro 1.411.100. Het gemiddeld belegd vermogen bedraagt euro 309.241.500 (inclusief de beleggingen voor risico deelnemers).*

Herverzekering

Het fonds is vrijwel volledig zelf risicodragend. Alleen de individuele risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn door middel van een (risico-)verzekering herverzekerd.

Ter zake van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico heeft het fonds ingaande 1 januari 2007 een herverzekeringsovereenkomst met Zwitserleven (voorheen onderdeel van SNS Reaal, per 1 juli 2014 overgegaan in VIVAT en per 27 juli 2015 is VIVAT onderdeel geworden van Anbang) afgesloten. De contractperiode is vijf jaar. De maximale dekking, ten gevolge van een catastrofe, bedraagt € 50 miljoen. De maximale aansprakelijkheid per deelnemer is gelijk aan € 3 miljoen. Bij het contract is sprake van winstdeling achteraf.

Risicoparagraaf

Algemeen

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenverplichtingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

In deze risicoparagraaf wordt ingegaan op het beleid van het pensioenfonds en de risico's die het pensioenfonds bij de uitvoering van zijn taken loopt. Voor de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt en een kwantificering van deze risico's wordt ook verwezen naar de paragraaf "Financiële risico's" in de jaarrekening.

Inzake de risicobereidheid van het fonds heeft het bestuur in 2015 afspraken gemaakt met de sociale partners bij Astellas. Hierbij is rekening gehouden met het uitgevoerde risicobereidheidsonderzoek onder de deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds medio 2015.

De risicobereidheid van het fonds is in de abtn van het fonds beschreven en vormt mede de basis voor het fondsbeleid. Als maatstaf voor de draagkracht van het fonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. Om de risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft Pensioenfonds Astellas een aantal beleidsinstrumenten ter beschikking: beleggingsbeleid en toeslagbeleid.

Binnen het nFTK dient gemonitord en gecommuniceerd te worden naar de deelnemers of het gevoerde beleid resulteert in de verwachte doelstellingen. Deze wettelijke verplichting komt tot uitdrukking in de zogeheten 'risicohouding'. De risicohouding van het fonds is de mate waarin het fonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan, bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds.

Dit impliceert dat het bestuur prioriteit geeft aan de beheersing van die risico's, die een grote financiële impact op het fonds kunnen hebben. Deze risico's doen zich vooral voor op het terrein van het vermogensbeheer.

Het bestuur monitort de risico's op regelmatige basis. Hiervoor heeft het fonds een intern risicobeheersingssysteem opgesteld. Dit interne systeem is sinds 2012 volledig operationeel. Daarnaast beschikt het fonds vanaf mei 2012 over een financieel crisisplan. In dit plan is vastgelegd wat het bestuur onder een financiële crisis verstaat en welke maatregelen in een dergelijk geval worden ingezet.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de abtn. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's.

Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ALM-beleid en duration matching;
- beleidsdekkingsgraad;
- beleggingsbeleid;
- toeslagbeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- beleid ten aanzien van uitbesteding;
- risicomanagementbeleid;
- financieel crisisplan.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van het fonds wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie speelt zowel de huidige financiële positie, alsmede de financiële positie van het fonds in de toekomst, een rol.

Bij de analyse wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. Het bestuur heeft in 2015 een ALM-studie laten verrichten door Willis Towers Watson. Op basis van deze studie heeft het bestuur geconcludeerd dat de huidige beleggingsmix gehandhaafd kan worden.

Om te toetsen of het beleid op lange termijn tot de gewenste resultaten leidt, heeft het pensioenfonds in 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Vanaf 2016 zal jaarlijks een haalbaarheidstoets worden uitgevoerd. .

Het financiële model van DNB kent voor een aantal risicocategorieën vastgestelde scenario's ('schokken'). De hoofdletter 'S', aangevuld met een nummer achter een aantal risicocategorieën vertegenwoordigt de code die DNB in het risicomodel voor de desbetreffende risicocategorie hanteert. Bij de berekening van het vereist eigen vermogen (buffers) past het pensioenfonds de standaardmethode toe op basis van de zogenaamde wortelformule (S1 t/m S6 en S10). Kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen van deze risico's zijn opgenomen in de "risicoparaaf" in de jaarrekening. In 2012 heeft het bestuur besloten om op basis van actief beheer de risico's bij het bepalen van het vereist eigen vermogen te berekenen. Het beleid en de doelstellingen van het fonds worden periodiek door middel van een ALM-studie herijkt en daarnaast jaarlijks op hun haalbaarheid getoetst.

Hieronder worden de voornaamste risico's en onzekerheden behandeld.

Strategie

Het pensioenfonds kent als ondernemingspensioenfonds van Astellas B.V. en aan haar gelieerde ondernemingen een relatief consistente groep van werknemers die aan de pensioenregeling deelneemt en ondervindt derhalve geen directe gevolgen van de markt als het om de omvang van het deelnemersbestand gaat. Dat neemt niet weg dat het bestuur, dankzij een toenemende transparantie met betrekking tot de uitvoeringskosten en -in geval van uitbesteding- de (kwaliteit- en prijsniveau van) dienstverleningsproducten van andere aanbieders op het terrein van vermogensbeheer en pensioenadministratie, zich steeds rekenschap geeft van en verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en de uitvoeringskosten.

Ook de maatschappelijke trend naar een effectievere en efficiëntere uitvoering dwingt het bestuur de ontwikkelingen inzake consolidatie en integratie nauwlettend te volgen.

De complexiteit van de pensioenwetgeving en frequentie waarmee wettelijke voorschriften worden gewijzigd verlangen van het bestuur een nauwe samenwerking met de service providers. Het bestuur is van oordeel dat het zijn verantwoordelijkheid voor de uitbesteede werkzaamheden kan waarmaken, dankzij ISAE-verklaringen, periodieke rapportages, jaarlijkse evaluatie van de dienstverlening en andere, contractueel vastgelegde middelen.

Duurzaamheid staat hoog in het vaandel van het bestuur, maar maatschappelijk verantwoord beleggen blijft steeds een zakelijke afweging tussen kosten en opbrengsten. Elders in dit bestuursverslag wordt hierop nader ingegaan.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft de solvabiliteit, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen.

De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening over de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De solvabiliteit wordt bepaald door de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Marktrisico op zakelijke waarden (S2);
- Valuta risico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5);
- Verzekeringstechnisch risico (S6);
- Liquiditeitsrisico (S7);
- Concentratierisico (S8);
- Operationeel risico (S9 zie paragraaf: "Niet financiële risico's");
- Actief beheer risico (S10).

Renterisico (S1)

Pensioenfondsken kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Vanwege deze mismatch ondervindt een fonds renterisico. Immers bij een rentedaling zullen de verplichtingen sterker toenemen in waarde dan de bezittingen. Het standaardmodel van DNB bevat voorgeschreven rentescenario's (verschuiving actuele rentetermijnstructuur via voorgeschreven rentefactoren) om het vereist eigen vermogen voor dit risico te bepalen.

Om de aanwezige mismatch te beperken dekt het fonds het renterisico gedeeltelijk –50%– af. Hierbij wordt een bandbreedte gehanteerd zodat minimaal 45% en maximaal 55% van het renterisico wordt afgedekt.

Marktrisico op zakelijke waarden (S2)

De waarden van aandelen en onroerend goed zijn onderhevig aan marktfluctuaties. Fondsen die een deel van hun vermogen in zakelijke waarden hebben belegd, lopen hierdoor risico.

Beleid van het fonds is om deze risico's zoveel mogelijk te spreiden.

Valutarisico (S3)

Valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta fluctueert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta fluctueert ten opzichte van de euro betekent een risico voor een pensioenfonds omdat verplichtingen veelal in euro luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta. Dit risico is van belang voor zowel directe posities in een valuta, als voor beleggingen die gewaardeerd zijn in een andere valuta.

Het beleid van het pensioenfonds is om het valutarisico voor 50% af te dekken.

Grondstoffenrisico (S4)

Fondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. Het fonds heeft in 2015 niet in grondstoffen belegd.

Kredietrisico (S5)

Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen. Het beleid van het fonds bepaalt dat alleen kredieten worden verleend aan hoogwaardige instellingen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's. Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico).

De sterftetrend zelf dient te worden meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico fonds.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Het liquiditeitsrisico van het fonds is miniem aangezien de premie-inkomsten hoger zijn dan de pensioenuitkeringen en de uitvoeringskosten. Het fonds zal de ontwikkelingen inzake EMIR-wetgeving nauwgezet blijven volgen, aangezien hieruit de verplichting voor het fonds zou kunnen voortkomen dat het fonds liquiditeiten dient aan te houden als collateral. Dit zou tot een additioneel 'liquiditeitsrisico' kunnen leiden voor het fonds wanneer dit het geval blijkt te zijn.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Het fonds heeft in de beleggingen spreiding aangebracht, namelijk een geografische spreiding, spreiding in economische sectoren en spreiding in tegenpartijen.

Inflatierisico

Het inflatierisico is het risico dat het fonds onvoldoende in staat is om (toenemende) verplichtingen als gevolg van (verwachte wijziging in) inflatie te financieren zonder belanghebbenden te benadelen.

Niet financiële risico's

Sponsorrisico

Het pensioenfonds heeft een directe economische en contractuele band met de werkgever als sponsor van het pensioenfonds. Deze afhankelijkheid vertaalt zich in risico's voor het pensioenfonds, de zogenaamde sponsorrisico's. Voorbeelden van sponsorrisico's

zijn onder meer: faillissementsrisico, betalingsonmacht van de sponsor veroorzaakt door negatieve ontwikkelingen bij de sponsor, financieringsrisico, beëindiging van de relatie met de sponsor en belangenverstremming tussen het pensioenfonds en de sponsor.

Omgevingsrisico

Hieronder worden risico's verstaan als gevolg van externe veranderingen. Gedacht kan worden aan veranderingen in de maatschappelijke wens om duurzaam te beleggen. Het fonds heeft een duurzaam beleggingsbeleid geïntroduceerd, dit beleid kan leiden tot een beperkter rendement.

Operationeel risico (S9)

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering geschiedt door AZL N.V. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee kwaliteitsgaranties tegemoet te komen heeft AZL er voor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van een ISAE 3402 rapportage. De ISAE 3402 rapportage bestaat uit een type I en een type II verklaring en hier worden de processen beschreven die de financiële verantwoording raken.

Ook voor 2015 heeft AZL een ISAE 3402 type II rapportage en geeft de directie wederom een In ISAE 3000 rapportage (voorheen In Control Statement) af.

Het overleggen van de ISAE 3402-rapportage komt tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie.

Het bestuur is van oordeel dat de uitbesteding van de werkzaamheden garant staat voor een betere uitvoering van de pensioenregelingen dan indien zou zijn geopteerd voor eigen beheer. Dit betekent dat het bestuur een afzonderlijk uitbestedingsbeleid heeft geformuleerd.

Actief beheer risico (S10)

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Uitbestedingsrisico's

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde partij heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen, zoals uitbetaling van pensioenen, pensioenberekeningen e.d. Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL N.V.

Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert het fonds zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. Het fonds beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde. In voorkomende gevallen worden met de uitvoerende organisatie nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverstopping en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). In een SLA

worden tenminste ook afspraken vastgelegd over de administratieve organisatie (AO), de autorisatie en procuratiesystemen en de interne controle (IC) van de uitvoerende organisatie.

Voor wat betreft de uitbestedingsrisico's kan worden opgemerkt dat het bestuur overleg heeft gevoerd met AZL N.V. over de dienstverlening inclusief de SLA. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, heeft AZL N.V. ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van ISAE 3402.

Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld, die heeft geleid tot een beschrijving van de beheersingsmaatregelen voor de betreffende processen.

Voorts beschikt het fonds over een intern risicobeheersingssysteem waarin alle procedures zijn beschreven en wordt het bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisatie alsmede van externe adviseurs in staat gesteld de risico's en fondssituatie goed te monitoren.

Integere bedrijfsvoering en beheersing van de risico's

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. In dit kader heeft het bestuur de risico's van het fonds geanalyseerd. Een beschrijving van deze risico's alsmede van de beheersingsmaatregelen is opgenomen in de abtn van het fonds. Daarnaast worden risico's intensief gemonitord via periodieke risico assessments. In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de (mate van) risicobeheersing. Voor wat betreft het vermogensbeheer kunnen de Richtlijnen Vermogensbeheer als een instrument worden beschouwd waarmee vooraf sturing kan worden gegeven aan de door het fonds te lopen financiële risico's. De Richtlijnen Vermogensbeheer zijn voor het laatst gewijzigd per 1 april 2014 In de "Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen", zijn de uitgangspunten van het beleggingsbeleid en de risicobeheerprocedures beschreven.

Het bestuur is van mening dat met vorengenoemd risicobeleid, het periodiek (laten) uitvoeren van een ALM-studie en haalbaarheidstoets alsmede overige periodieke rapportages ten behoeve van het monitoren van het fondsbeleid en de financiële positie, zorg wordt gedragen voor een integere bedrijfsvoering.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de abtn. De abtn is laatstelijk gewijzigd per 29 september 2015. Als algemene leidraad voor het uitvoeren van de beheertaken van het fonds geldt dat het fonds bij de operationele uitvoering zoveel mogelijk risicomijdend te werk moet gaan. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Door de invoering van de pensioenregeling 2015, waarbij de financiering plaatsvindt op basis van een CDC-regeling, is het premiebeleid niet langer een beleidsinstrument voor het bestuur, maar een gegeven. De beschikbare beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid;
- Toeslagbeleid;
- Herverzekeringsbeleid;
- Beleid ten aanzien van uitbesteding.

De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van het fonds wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie speelt zowel de huidige financiële positie, alsmede de financiële positie van het fonds in de toekomst, een rol.

ALM-studie

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vinden plaats op basis van uitvoerige analyses (ALM- en SAA-studie) van te verwachten ontwikkelingen van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Het bestuur van Pensioenfonds Astellas voert ten minste eens in de vijf jaar een ALM-studie uit (ALM staat voor Asset Liability Management, SAA staat voor Strategische Asset Allocatie). De laatste ALM-studie is door Willis Towers Watson uitgevoerd in 2015.

IT risico

De informatietechnologie is een belangrijke risicocategorie voor pensioenfonds. Het betreft het risico van discontinuïteit, onvoldoende beveiliging en bijvoorbeeld het verliezen van de beheersbaarheid. Omdat het merendeel van de fondsen de IT hebben uitbesteed, is dit risico in feite een uitbestedingsrisico. Dit geldt ook voor Pensioenfonds Astellas.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het fonds maatregelen treffen. Eén risico is dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een tweede risico betreft het niet in voldoende mate vorm geven aan consistent beleid, dit maakt het fonds kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken. Een derde risico betreft het niet of onduidelijk communiceren naar partijen. Een vierde risico betreft aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren door partijen die het fonds heeft ingehuurd. Met betrekking tot bovengenoemde risico's heeft het bestuur de volgende maatregelen genomen:

1. Het fonds heeft AZL en Willis Towers Watson als bestuursadviseurs aangesteld. AZL en Willis Towers Watson toetsen bij wetswijzigingen de fondsstukken en stellen waar nodig wijzigingen voor aan het bestuur.
2. Het fonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
3. Het fonds werkt volgens een communicatieplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Hiernaast heeft het fonds eigen communicatiedoelstellingen.
4. Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft het pensioenfonds activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme ontstaat van controle van de ene door de andere partij.

Jaarlijks vinden er controles plaats door actuaire en accountant op de uitvoering door het fonds. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd. Het bestuur draagt er zorg voor dat het voldoende kennis en kunde bezit om zijn verantwoordelijkheid te kunnen dragen. De hierboven genoemde risico's zijn niet limitatief, maar de juiste afdekking van deze genoemde risico's geven wel een indicatie over de juridische weerbaarheid van het pensioenfonds.

Beleggingen

Beleggingsbeleid

Algemeen

Het belegde vermogen van het fonds is in 2015 met € 28,6 miljoen toegenomen naar € 315,7 miljoen (dit is inclusief € 31,2 miljoen voor risico deelnemers). Dit vermogen is wereldwijd belegd in aandelen, vastrentende waarden en vastgoed. Een zeer beperkt gedeelte van het vermogen wordt aangehouden in de vorm van liquiditeiten.

De normgewichten voor de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën zijn niet gewijzigd ten opzichte van ultimo 2014. De normweging voor vastrentende waarden is in 2015 derhalve gehandhaafd op 60%; aandelen op 30% en vastgoed op 10%.

De afwijkingen ten opzichte van de normgewichten waren gedurende het jaar beperkt.

Ter beheersing van het risico van renteveranderingen voor de dekkingsgraad wordt een gedeelte van het renterisico afgedekt. Hiervoor maakt het fonds gebruik van zowel vastrentende beleggingen (obligaties) als rentederivaten (swaps). Deze rentegevoelige beleggingen zijn opgenomen in een zogenaamde matching portefeuille, gericht op het beheersen van het renterisico van de verplichtingen van het fonds. Deze matching portefeuille bestaat uit staatsleningen, bedrijfsobligaties en renteswaps. Met deze portefeuille wordt circa 50% van het renterisico van de verplichtingen afgedekt.

Ter beheersing van het valutarisico dekt het pensioenfonds het valutarisico van de belangrijkste valuta's binnen de aandelen- en vastgoed portefeuille strategisch af. Hiertoe wordt met behulp van valutatermijn affaires ongeveer 50% van de feitelijke valuta blootstelling naar de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond afgedekt.

Het fonds voert een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid ten aanzien van haar beleggingen. Mede in dit kader heeft het fonds belangen in enkele beleggingsfondsen waarin een actief uitsluitingsbeleid wordt gevoerd op grond van uitgangspunten voor verantwoord beleggen. De gehanteerde uitsluitingscriteria in deze fondsen zijn kernrechten van de mens, ernstige vormen van kinderarbeid, dwangarbeid, zware milieuvervuiling, controversiële wapens, vrijheid van vakvereniging en geen betrokkenheid bij corruptie.

Vastrentende waarden

De vastrentende portefeuille was ultimo boekjaar 2015 volledig belegd in euro's.

De vastrentende beleggingen zijn ondergebracht in twee deelportefeuilles. De deelportefeuille staatsleningen kent een normweging van 85% en de deelportefeuille bedrijfsobligaties kent een normweging van 15%. Aan het begin van het boekjaar was de deelportefeuille staatsobligaties onderwogen ten opzichte van de norm en was de deelportefeuille bedrijfsobligaties vrijwel in lijn met de normweging.

In de loop van het boekjaar hebben geen grote veranderingen plaatsgevonden binnen de vastrentende portefeuille. Ultimo 2015 waren staatsleningen nog steeds marginaal onderwogen ten opzichte van de normweging.

Binnen staatsobligaties zijn de beleggingen geconcentreerd in de landen die kunnen bogen op een zogenaamde 'AAA of AA' kredietbeoordeling.

Aandelen

Met betrekking tot de aandelenportefeuille geldt een normweging van 50% voor Europese aandelen. Voor aandelenbeleggingen in de Verenigde Staten geldt een normweging van 30%. Naar Japan, de Pacific-regio (exclusief Japan) en Opkomende Markten worden strategisch respectievelijk 8%, 5% en 7% gealloceerd.

Bij aanvang van het boekjaar waren de afwijkingen ten opzichte van de normverdeling binnen de categorie aandelen beperkt. Ook gedurende het jaar zijn geen uitgesproken afwijkingen ten opzichte van het beleid opgetreden.

Ultimo boekjaar was de relatieve positionering ten opzichte van de normverdeling binnen de aandelenportefeuille als volgt:

Regio	Allocatie versus normweging
Europa	-0,8%
Verenigde Staten	+0,6%
Japan	+0,3%
Pacific ex Japan	+0,2%
Opkomende markten	-0,3%

Voor de feitelijke invulling van de aandelenbeleggingen in Europa en de Verenigde Staten wordt gebruik gemaakt van zogenaamde Multi-manager fondsen. Dit zijn beleggingsfondsen die het belegde vermogen spreiden over meerdere fondsbeheerders. In Japan zijn de beleggingen gespreid over twee managers met complementaire stijlen. Eenzelfde beleid wordt toegepast voor de beleggingen in Opkomende Markten. In de Pacific-regio (exclusief Japan) wordt gebruikt gemaakt van een zogenaamde index tracker, een belegging die als doelstelling heeft het zo nauwkeurig mogelijk volgen van de marktindex in de betreffende regio.

Ultimo 2015 was de feitelijke allocatie naar aandelen hoger dan het normgewicht: 32,6% van het vermogen versus een normgewicht van 30%.

Vooruitblik 2016

Het bestuur heeft in 2015 veel aandacht besteed aan de overgang naar de nieuwe pensioentoezegging per 1 januari 2015 en de inkoop van het kapitaal uit FUT-fonds Astellas.

Nu deze majeure zaken zijn afgerond wil het bestuur in 2016 nieuw visiedocument voor de toekomst op middellange en lange termijn vaststellen. Het bestuur zal dit doen met de fondsorganen en sociale partners.

Het bestuur heeft geconstateerd dat het fonds op basis van het herstelplan voorspoedig herstelt en dat het geen korting zal hoeven door te voeren.

Actuariële verslag

De actuariële analyse en de uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de toelichting van de jaarrekening. In zijn actuariële verklaring heeft de certifierend actuaris geoordeeld dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132, vanwege reservetekort. De vermogenspositie van ons fonds is naar de mening van de certifierend actuaris niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Leiden, 29 juni 2016

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Astellas

de voorzitter
D. Veenvliet

bestuurslid
V.A.W.M. Rot

bestuurslid
A. Beijert

bestuurslid
H.J.L. Janssen

Verantwoordingsorgaan

Verslag Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Naar aanleiding van de principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft het bestuur met ingang van 1 januari 2008 een verantwoordingsorgaan ingesteld. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit een vertegenwoordiger van de werkgever, een vertegenwoordiger van de deelnemers en een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid om na afloop van ieder boekjaar een oordeel te vormen over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan het recht advies uit te brengen over een aantal onderwerpen, waaronder de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht alsmede het vaststellen en wijzigen van het communicatiebeleid.

Bevindingen

Het verantwoordingsorgaan is in 2015 drie keer in vergadering bijeen gekomen. Bovendien heeft in 2015 twee keer een gezamenlijke vergadering plaatsgevonden tussen het bestuur (inclusief adviseurs) en het verantwoordingsorgaan, is er in gezamenlijkheid een studiedag bijgewoond, en is er een gesprek geweest met de visitatiecommissie. Het verantwoordingsorgaan heeft zich inzicht verschaft in het handelen van het bestuur tijdens deze gesprekken, en ook door het doornemen van de notulen van de bestuursvergaderingen.

Ten aanzien van het jaarverslag heeft het verantwoordingsorgaan een bestuursvergadering in de periode na afloop van het verslagjaar bijgewoond waarin het 2015 jaarverslag werd besproken met de externe accountant en de externe certificerende actuaire. Gedurende deze vergadering werden inhoudelijke discussies gevoerd en werden vragen van het verantwoordingsorgaan op deskundige wijze door het bestuur beantwoord.

Aan het begin van 2015 werd de nieuwe pensioenregeling van kracht. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur een grote mate van aandacht heeft besteed aan de voorbereiding en de daadwerkelijke transitie naar deze nieuwe pensioenregeling. Het verantwoordingsorgaan spreekt haar waardering uit aan alle betrokken partijen voor de zorgvuldige wijze waarop dit proces zich heeft voltrokken.

Daarnaast is het bestuur druk doende geweest met de inbreng van de kapitalen van de geliquideerde Stichting FUT-fonds Astellas en met acties uit nieuwe wetgeving, waaronder het nieuwe FTK. Het verantwoordingsorgaan heeft zich daarbij door het bestuur laten informeren over het gevolgde proces, de overwegingen voor gemaakte keuzes en de consequenties daarvan.

Op het gebied van communicatie spreekt het verantwoordingsorgaan waardering uit voor de vernieuwde website van het pensioenfonds.

Als gevolg van de nieuwe pensioenregeling is er door de sociale partners een vaste pensioenpremie afgesproken voor vijf jaar. Er zijn in 2015 wederom geen kortingsmaatregelen toegepast. Zoals weergegeven in het bestuursverslag zijn in 2015 toeslagen verleend.

Het verantwoordingsorgaan heeft na 8 jaar afscheid genomen van mevrouw M. Bovenhoff als lid namens de werknemers, en heeft de heer J.W. Atsma verwelkomd als opvolger. Met het naderende afscheid van de heer de Wolf ultimo 2016, wordt de heer M. van Rijswijk sinds mei 2016 ingewerkt als diens opvolger.

Het verantwoordingsorgaan zal zich in 2016 vooral richten tot het bestuur om gezamenlijk inzicht te verkrijgen over actuele thema's binnen de pensioensector, en de daarbij behorende risico afweging en beleidsoverwegingen.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur op deskundige en toereikende wijze heeft gehandeld gedurende het verslagjaar 2015, en daarbij een overwegend evenwichtig en consistent beleid heeft gevoerd waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen zijn. Het verantwoordingsorgaan is voorts van mening dat het bestuur er in geslaagd is de normen uit de Code Pensioenfondsen in hun algemeenheid na te leven.

Leiden, 28 juni 2016

De leden van het verantwoordingsorgaan

J.W.C.B. Schotel
voorzitter

A.C. de Wolf
secretaris

W.J. Atsma
lid (per 1 januari 2016)

Reactie bestuur op verslag van het Verantwoordingsorgaan

In 2015 is het verantwoordingsorgaan een waardevolle 'sparringpartner' voor het bestuur geweest bij ingrijpende onderwerpen zoals onder andere de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de inkomende kapitalen vanuit het geliquideerde FUT-fonds Astellas. Het verantwoordingsorgaan heeft de processen op een positief kritische manier gevolgd.

Het bestuur waardeert de grote betrokkenheid en de inzet van de leden van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur is tevreden met het oordeel van het verantwoordingsorgaan dat het bestuur op een deskundige en toereikende wijze heeft gehandeld gedurende het verslagjaar 2015 en daarbij een overwegend evenwichtig en consistent beleid heeft gevoerd waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen zijn. Uiteraard zal het bestuur ook in de komende jaren dit beleid continueren.

Het bestuur bedankt de leden van het verantwoordingsorgaan en spreekt de wens uit de komende jaren op dezelfde open en constructieve wijze te blijven samenwerken.

Leiden, 29 juni 2015

Visitatiecommissie

Samenvatting Visitatiecommissie

Algemeen oordeel

De VC is van mening dat het fonds een gedreven bestuur heeft, met een deskundige, ervaren voorzitter, dat de kwaliteit van haar eigen functioneren goed in het oog houdt. In algemene zin functioneert de governance bij het fonds goed, waarbij de VC opmerkt dat de rol van het VO als tegenspeler in de governance nog beter kan worden benut door het bestuur. De algemene gang van zaken in het fonds is kwalitatief voldoende tot goed en transparant. Het bestuur is overwegend in controle. De VC is van mening dat het bestuur een prudent beleid voert en voldoende evenwichtige belangenafweging toepast.

De belangrijkste waarnemingen en aanbevelingen

Het functioneren van de governance

De Wet versterking bestuur pensioenfonds heeft niet geleid tot wijzigingen in het bestuursmodel. Het fonds blijft het paritaire model hanteren. De VC heeft vastgesteld dat het fonds alle wettelijk voorgeschreven organen tijdig heeft ingericht en statutair verankerd. Uit de notulen van het Verantwoordingsorgaan blijkt dat het zijn taak serieus opvat, regelmatig vergadert en de nodige acties onderneemt. Daarbij merkt de VC op dat het VO nog verder in zijn rol zal kunnen groeien en door het bestuur daarbij meer gefaciliteerd zou kunnen worden.

Het functioneren van het bestuur

De VC is van mening dat de bestuursvergaderingen goed worden voorbereid. De agenda-punten sluiten aan bij de pensioenactualiteit en de onderwerpen die spelen bij het fonds. Uit de gesprekken die de VC heeft gevoerd blijkt dat de vergaderstukken tijdig ter beschikking worden gesteld aan de bestuursleden. Uit de notulen blijkt de VC dat de opkomst bij de bestuursvergaderingen goed is. De notulen doen uitgebreid verslag van de presentaties en discussies. In de gesprekken met de bestuursleden wordt aangegeven dat de vergaderingen zakelijk verlopen en dat de voorzitter er op toeziet dat ieder zijn inbreng heeft.

Het beleid van het bestuur

Op belangrijke (in de ABTN vastgelegde) beleidsonderwerpen als visie, beleidsuitgangspunten, toeslagverlening en risicohouding zijn verbeteringen noodzakelijk. Het gaat om zorgvuldig en consistent woordgebruik en het geven van inzicht in de beheersing en adequate aansturing vanwege het werken met bandbreedten.

Diverse bijlagen bij de ABTN van 25 september 2015 verdienen een update in de vorm van het definitief maken ervan, een compleet nieuwe versie opstellen of het completeren ervan.

Ook belangrijke documenten die het bestuur in staat stellen om in control te zijn en te sturen naar de toekomst ontbreken, althans zijn niet aan de VC ter beschikking gesteld. Te denken is aan een jaarplan, een meerjarig beleidsplan of een visiedocument omtrent het houdbaarheidsmodel van het fonds.

Algemene gang van zaken in het fonds

De VC is van oordeel dat het bestuur over het geheel "in control" is, maar dat op een aantal beleidsterreinen verbeteringen gewenst en mogelijk zijn. Met name gaat het hier om het verder door-ontwikkelen en toepassen van integraal risicomanagement in de procedures van het fonds. Dit geldt ook voor de relatie met de service providers, die minder afhankelijk zou moeten worden door hun rapportages (zichtbaar) meer indringend te bespreken, de bevindingen daarbij goed vast te leggen en acties gestructureerd op te volgen.

Tevens zou door een deskundige externe partij een benchmark-onderzoek gedaan moeten worden naar alle vermogensbeheer-gerelateerde kosten, de gehanteerde bandbreedtes, benchmarks en beleggingsrichtlijnen: zijn deze adequaat en marktconform en bieden ze voldoende sturingsmogelijkheden aan het bestuur? Aldus wordt ook meer countervailing power en meer onafhankelijkheid richting de fiduciair vermogensbeheerder ontwikkeld.

Adequate risicobeheersing

Uit de Compliance Chart volgt dat er nog een aantal items open staan. Het bestuur van PF Astellas is zich daarvan bewust. Door geen gebruik te maken van onafhankelijke externe experts is er een risico dat de discussie binnen het bestuur, ongeacht de eigen deskundigheid, niet op het juiste niveau plaats vindt.

Evenwichtige belangenafweging

De VC is van oordeel dat alle bestuursleden zich afdoende richten naar het belang van het fonds als geheel. De VC stelt vast dat het bestuur gedurende de verslagperiode voldoende oog heeft gehad voor de evenwichtige verdeling van toekomstige lusten en lasten en alert is op onbedoelde overdrachten tussen generaties. Echter een goede, meer expliciete en scherper geformuleerde vastlegging van de evenwichtige belangen-afweging bij bestuurs-besluiten en voorbereiding daarop, zou nog meer standaard dienen te worden bij het bestuur.

Communicatie

Het fondsbestuur voert een actief en deskundig communicatiebeleid. Zo werd ook al in 2014 door de VC bevonden.

Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur geeft helder aan dat zij de Code zover als mogelijk toepast. In die gevallen waarin het bestuur de Code niet toepast komt dit, doordat de betreffende normen door de gekozen governance structuur niet van toepassing zijn.

Cultuur en gedrag

Uit de interviews die de VC heeft gehouden, komt naar voren dat er open en respectvol met elkaar wordt omgegaan binnen het bestuur. De ingrijpende transitie naar de nieuwe regeling is transparant en met inachtneming van deelbelangen afgelegd. De VC kan in de uitgebreide documentatie en de verslagen van de gevoerde gesprekken geen aanwijzingen vinden dat het gegeven krachtenveld in en om het fonds heeft geleid tot discutabele belangenafweging.

Opvolging van eerdere aanbevelingen van het interne toezicht

De belangrijkste aanbeveling in het VC rapport 2014 had betrekking op de verhoudingen binnen het bestuur tussen enerzijds werkgeversleden en anderzijds deelnemers en gepensioneerden. In de voorgaande paragrafen is daaraan wederom aandacht besteed. Er is in 2015 op dit punt geen wijziging aangebracht. De gewogen stemverhoudingen zijn onderdeel van dit aandachtspunt.

Tot slot

De VC heeft vertrouwen in de opvolging door het bestuur van de aanbevelingen en ziet uit naar verdere samenwerking met het bestuur.

18 mei 2016

De visitatiecommissie:

J. van Dulst
H. Haamke
J.R. Steinhauser (voorzitter)

Reactie bestuur op bevindingen visitatiecommissie

Het bestuur hanteert sinds het verslagjaar 2014 met betrekking tot het intern toezicht de werkwijze dat door middel van een visitatiecommissie, bestaande uit 3 onafhankelijke deskundigen die door het bestuur worden benoemd, het intern toezicht jaarlijks wordt uitgevoerd.

De wijze waarop het bestuur het wettelijk verplichte intern toezicht geregeld heeft, zijnde de inrichting van de visitatie door VCP, de bevindingen van de visiteurs en de door hen gedane aanbevelingen zijn helder beschreven in de in het jaarverslag opgenomen samenvatting van het rapport van de visitatiecommissie.

Het bestuur bedankt de leden van de visitatiecommissie van VCP voor hun inzet het afgelopen jaar.

Het bestuur heeft kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie over het verslagjaar 2015 en heeft deze besproken tijdens een gezamenlijke meeting met de leden van de visitatiecommissie. De aanbevelingen zullen conform bestendig gebruik worden opgenomen op de 'actielijst naar aanleiding van het jaarwerk' en opgepakt door het bestuur.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatverdeling; in duizenden euro)

Activa	2015	2014
Beleggingen voor risico pensioenfondsen en risico deelnemers [1]		
Vastgoed beleggingen	29.036	25.871
Zakelijke waarden	100.238	90.494
Vastrentende waarden	175.311	150.723
Derivaten	19.400	28.976
Overige beleggingen	0	0
	323.985	296.064
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]	1.040	1.132 ¹⁾
Vorderingen en overlopende activa [3]	7.302	5.369 ¹⁾
Liquide middelen [4]	665	2.690
Totaal activa	332.992	304.740

1) Voor vergelijkingsdoeleinden aangepast

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2015	2014
Reserves		
Algemene reserve [5]	-31.352	-6.312
Bestemmingsreserve premiedepot [6]	395	0
Beleggingsreserve [7]	48.861	38.237
	17.904	31.925
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [8]	270.507	240.258
Voorzieningen voor risico deelnemers [9]	31.216	19.070
Kortlopende schulden en overlopende passiva [10]	13.365	13.487
Totaal passiva	332.992	304.740

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2015	2014
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [11]		
Directe beleggingsopbrengsten	3.674	3.701
Indirecte beleggingsopbrengsten	2.537	41.737
Kosten van vermogensbeheer	-624	-464
	5.587	44.974
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [12]	612	2.051
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [13]	13.734	12.077
Premiebijdragen voor risico deelnemers [14]	0	718
Saldo van aanspraken en verplichtingen [15]	1.983	1.633
Saldo van aanspraken en verplichtingen voor risico deelnemers [16]	12.567	136
Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers [17]	-942	-115
Pensioenuitkeringen [18]	-4.795	-4.263
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [19]		
Toevoeging pensioenopbouw	-10.934	-8.684
Toevoeging indexering en overige toeslagen	-1.322	-393
Rentetoevoeging	-455	-722
Onttrekking voor uitkeringen	4.777	4.260
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	239	213
Wijziging marktrente	-18.501	-43.720
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.949	-1.563
Overige mutaties	-1.786	-837
Mutatie IBNR voorziening	-625	33
Opvoer TV arbeidsongeschiktheidspensioen	0	-896
Wijziging AG Prognosestafel	0	-724
Wijziging partnersysteem	307	0
Wijziging Ervaringssterfte	0	35
	-30.249	-52.998

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2015	2014
Mutatie vordering herverzekeringsdeel technische voorzieningen [20]	-92	1.055¹⁾
Mutatie voorziening pensioensverplichtingen voor risico deelnemers [21]	-12.146	-2.710
Herverzekering [22]	635	486¹⁾
Pensioenuitvoeringskosten [23]	-1.062	-709
Pensioenuitvoeringskosten voor risico deelnemers [24]	-49	-44
Overige baten en lasten [25]	196	0
Saldo van baten en lasten	-14.021	2.291
Bestemming van het saldo		
Beleggingsreserve ²⁾	10.624	5.614
Bestemmingsreserve premiedepot	395	0
Algemene reserve	-25.040	-3.323
	-14.021	2.291

1) Voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

2) De beleggingsreserve is gelijk aan het vereist eigen vermogen dat conform DNB aangehouden dient te worden.

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2015	2014
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premieontvangsten van werkgevers en werknemers	13.057	11.826
Uitkeringen uit herverzekering	86	924
Overgenomen verplichtingen	14.725	2.050
	27.868	14.800
Uitgaven		
Uitbetaalde pensioenen	-4.796	-4.251
Overgedragen verplichtingen	-126	-349
Premies herverzekering	-713	-153
Pensioenuitvoeringskosten	-655	-816
	-6.290	-5.569
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	677	3.571
Verkopen en aflossingen beleggingen	32.420	29.061
	33.097	32.632
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-55.884	-40.404
Kosten van vermogensbeheer	-816	-348
	-56.700	-40.752
Mutatie liquide middelen	-2.025	1.111
Saldo liquide middelen 1 januari	2.690	1.579
Saldo liquide middelen 31 december	665	2.690

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het doel van Stichting Pensioenfonds Astellas, statutair gevestigd te Leiden (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de volgende aangesloten ondernemingen: Astellas B.V. en Astellas Pharma Europe B.V.

Toepassing richtlijnen volgens de overeenstemmingsverklaring

Stichting Pensioenfonds Astellas heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en BW2 Titel 9 toegepast. De beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Presentatiewijziging vergelijkende cijfers

Aan de activa-zijde van de balans is een post van 515 die vorig jaar als kortlopende vordering op de herverzekeraar (post [3]) stond gerubriceerd, nu vanaf 2015 gerubriceerd onder de post [2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Waardering

Vastgoed beleggingen

De ter beurze genoteerde aandelen in vastgoedbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Zakelijke waarden

De ter beurze genoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De ter beurze genoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypothekenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert. Leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen. Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters. Derivaten met een negatieve waarde worden op de passivazijde van de balans opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden.

Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als kapitaalcontracten worden gewaardeerd voor de waarde van het verzekerde risico op basis van de grondslagen van het contract. Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico). Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve is berekend conform de FTK-methodiek (wortelformule DNB).

Bestemmingsreserve premiedepot

Vanaf 1 januari 2015 geldt een nieuwe pensioenregeling (CDC-regeling). In het kader van de nieuwe CDC-regeling is in 2015 een premiedepot gevormd. De dotatie aan het premiedepot is gebaseerd op de ex-ante premieberekening. In het geval van een premietekort wordt eerst het premiedepot aangewend, indien dit niet toereikend is wordt het opbouwpercentage in enig jaar gekort. Het premiedepot is een zogenaamde bestemmingsreserve en telt daarom niet mee bij de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

Schattingswijzigingen 2015

Vervallen drie-maandsmiddeling rente

Primo 2015 is de driemaandsmiddeling van de rentetermijnstructuur vervallen. Dit heeft ultimo 2015 geleid tot een daling van de voorziening met € 3.334. Het effect van deze schattingswijziging is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Wijziging Ultimate Forward Rate

In 2015 is de wijze waarop de Ultimate Forward Rate (UFR) bepaald wordt, aangepast. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening ultimo 2015 met € 8.699. Het effect van deze schattingswijziging is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen.

Bij het waarderen van de verplichtingen is de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur van 31 december 2015 gehanteerd. In deze rentetermijnstructuur is voor de looptijden vanaf 20 jaar gebruik gemaakt van de zogenaamde UFR-methode. Vanaf 15 juli 2015 is de UFR-methode aangepast en wordt voor de vaststelling gebruik gemaakt van het 120-maandsgemiddelde van de twintigjaars eenjaars forward rate.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslag-verlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante- condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Sterfte

Volgens de Prognosetafel AG 2014 (zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap).

Ervaringssterfte

Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de fondsspecifieke Towers Watson 2014 ervaringssterfte.

Intrest

Conform de rentetermijnstructuur van de nominale marktrente per 31 december 2015 zoals gepubliceerd door DNB.

Gehuwdheid

Ultimo 2014 werd bij de reserveringsfactoren voor het latent partnerpensioen geen rekening gehouden met partnerfrequenties; er werd gebruik gemaakt van het zogenaamde 'bepaalde' partnersysteem.

Het bestuur heeft in 2015 onderzoek laten uitvoeren naar het reserveringssysteem. Het bestuur heeft naar aanleiding van dit onderzoek besloten om voor de reservering vóór de pensioendatum uit te gaan van het onbepaalde partnersysteem, waarbij de partnerfrequenties gebaseerd zijn op CBS 2013 data. Ná de pensioendatum wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.

Op de pensioendatum wordt de partnerfrequentie gelijk gesteld aan 100%, waarmee rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van uitruil indien geen partner aanwezig is.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

Voor kosten zijn de verplichtingen 5% verhoogd.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

Deze voorziening is opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.

Het herverzekeringsdeel van de TV ad. 1.040K (ultimo 2014: 617K) betreft de vordering op de herverzekeraar inzake PVI-rentes: dit betreft de contante waarde (per 31 december 2015) van de vanuit de herverzekeraar in de toekomst te ontvangen premievrijstellingsrentes (jaarlijks € 25.380 van Zwitserleven en jaarlijks € 29.000 van Swiss Re).

Voorzieningen voor risico deelnemers

Voorzieningen voor risico deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Voorziening pensioensparen

Deze voorziening bestaat uit de door de werkgever in het kader van de beschikbare premiereregeling (hoofdstuk 3 van het Pensioenreglement 2006) ten behoeve van de deelnemers gedane storting (beschikbare premiebijdragen). De voorziening wordt jaarlijks verhoogd (of verlaagd) met een rendementdeling (deze vindt na afloop van het boekjaar plaats vanuit de hiertoe gevormde voorziening rendementdeling) alsmede verlaagd met de onttrekkingen vanuit de voorziening pensioensparen naar de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening in verband met omzetting van pensioenspaarkapitaal in pensioenuitkeringen en/of pensioenaanspraken (inkoop). Daarnaast kan de voorziening pensioensparen worden verhoogd of verlaagd als gevolg van inkomende respectievelijk uitgaande waardeoverdrachten.

Voorziening rendementdeling

Als onderdeel van de voorziening en voor risico deelnemers, dient voorziening rendementdeling jaarlijks per 1 januari van het volgende boekjaar als rendementdeling toegevoegd te worden aan de pensioenspaarkapitalen van de beschikbare premiereregeling in het Pensioenfonds. Ten behoeve van vaststelling van het rendementdelingspercentage wordt de voorziening rendementdeling gedeeld door het gemiddeld pensioenspaarkapitaal van het betreffende jaar. Aan de voorziening rendementdeling worden de netto beleggingsopbrengsten toegevoegd die kunnen worden toegerekend aan de beschikbare premiereregeling (onder aftrek van de kosten vermogensbeheer). Tevens worden de administratiekosten in mindering gebracht die kunnen worden toegerekend aan de beschikbare premiereregeling alsmede het totaal van de in het betreffende boekjaar reeds tussentijds verleende rendementdelingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden zoveel mogelijk aan het jaar waarop ze betrekking hebben toegerekend.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten.

De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties;
- gerealiseerde koersverschillen bij (af)lossingen van leningen op schuldbekentenis en obligaties;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- gerealiseerde koersverschillen bij optie- en futuretransacties;
- valutaverschillen met betrekking tot obligaties, deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties;

- niet-gerealiseerde koersverschillen inzake aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties.

Bestemming saldo

Het saldo van de staat van baten en lasten wordt ultimo boekjaar gedoteerd of onttrokken aan de beleggingsreserve conform de grondslagen. Het daarna resterende saldo wordt toegevoegd dan wel onttrokken aan de algemene reserve.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Het kasstroomoverzicht is een weergave van de daadwerkelijke geldstroom van 1 januari t/m 31 december.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Verloop van de beleggingen voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

Categorie	Stand ultimo 2014	Aankopen/Verstrekingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2015
Vastgoed beleggingen						
Aandelen vastgoedmaatschappijen	25.871	1.245	-426	15	2.331	29.036
	25.871	1.245	-426	15	2.331	29.036
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	90.494	10.166	-9.682	1.182	8.078	100.238
	90.494	10.166	-9.682	1.182	8.078	100.238
Vastrentende waarden						
Obligaties	126.633	45.293 ¹⁾	-16.349 ¹⁾	-354	-4.002	151.221
Vastrentende beleggingsfondsen	24.090	0	0	0	0	24.090
	150.723	45.293	-16.349	-354	-4.002	175.311
Derivaten						
Swaps	28.236	0	-18.160	8.668	-9.789	8.955
Valutatermijntransacties	-10.232	13.037	0	-3.545	600	-140
	18.004	13.037	-18.160	5.123	-9.189	8.815
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds ²⁾	285.092	69.741	-44.617	5.966	-2.782	313.400
Waarde beleggingen voor risico pensioenfonds	285.092					313.400
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	10.972					10.585
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	296.064					323.985

1) De toename van de vastrentende beleggingen in 2015 wordt voornamelijk veroorzaakt door de overdracht van de beleggingen vanuit FUT Astellas ad 12.147.

2) Inclusief beleggingen voor risico deelnemers ad. 31.216. Er worden geen separate beleggingen aangehouden voor risico deelnemers.

De beleggingen bevatten geen beleggingen in de premiebijdragende ondernemingen. Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er is geen sprake van security lending.

Aansluiting beleggingen, voor risico fonds en voor risico deelnemers, vóór en na toepassing Look Through (t.b.v. de Risicoparagraaf):

Categorie	Stand ultimo 2015	Liquide middelen	Overlopende intrest	Te vorderen dividend belasting	Debiteuren crediteuren effecten	Toepassing Look Through	Stand risico paragraaf 2015
Onroerende zaken	29.036	0	0	0	0	-173	28.863
Zakelijke waarden	100.238	0	0	24	0	-1.447	98.815
Vastrentende waarden	175.311	0	3.073	0	0	1.332	179.716
Derivaten	8.815	0	-890	0	0	35	7.960
Overige beleggingen	0	46	0	0	0	253	299
Totaal	313.400	46	2.183	24	0	0	315.653

Categorie	Stand ultimo 2014	Liquide middelen	Overlopende intrest	Te vorderen dividend belasting	Debiteuren crediteuren effecten	Toepassing Look Through	Stand risico paragraaf 2014
Onroerende zaken	25.871	0	0	0	0	0	25.871
Zakelijke waarden	90.494	0	0	0	0	0	90.494
Vastrentende waarden	150.723	0	2.601	0	0	18.058	171.382
Derivaten	18.004	0	-687	0	0	-18.058	-741
Overige beleggingen	0	125	0	9	0	0	134
Totaal	285.092	125	1.914	9	0	0	287.140

Methodiek bepaling marktwaarde (op basis van look trough)

Level 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsafspraken (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2015
	Directe markt-notering	Afgeleide markt-noteringen	Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	
Vastgoed beleggingen	25.331	0	3.532	28.863
Zakelijke waarden	98.815	0	0	98.815
Vastrentende waarden	179.716	0	0	179.716
Derivaten	0	7.960	0	7.960
Overige beleggingen	299	0	0	299
Totaal belegd vermogen	304.161	7.960	3.532	315.653

Categorie	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2014
	Directe markt-notering	Afgeleide markt-noteringen	Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	
Vastgoed beleggingen	22.153	0	3.719	25.872
Zakelijke waarden	87.712	0	0	87.712
Vastrentende waarden	153.915	0	0	153.915
Derivaten	0	16.327	0	16.327
Overige beleggingen	3.314	0	0	3.314
Totaal belegd vermogen	267.094	16.327	3.719	287.140

Collateral

Voor de beheersing van het rente- en valutarisico maakt het pensioenfonds onder andere gebruik van niet-beursgenoteerde derivaten. Deze derivaten worden afgesloten met een of meerdere tegenpartijen. Ter bescherming tegen het niet nakomen van de overeengekomen afspraken zijn ISDA overeenkomsten afgesloten met (potentiele) tegenpartijen. Daarin wordt onder meer geregeld in welke gevallen onderpand in stukken ter beschikking moet worden gesteld (en van welke kwaliteit). Ultimo 2015 had het pensioenfonds onderpand ontvangen ter waarde van € 8,7 miljoen van vijf tegenpartijen, Rabobank € 2,2 miljoen, Deutsche Bank € 0,2 miljoen, Royal Bank of Scotland 4,9 miljoen, Barclays -€ 0,9 miljoen en Credit Suisse voor € 2,2 miljoen.

Tegenpartij	Ontvangen collateral	Instrument	Marktwaarde Collateral
Barclays	Netherlands (Kingdom OF)	5.5000 Jan 15, 28	-863
Credit Suisse	France(Republic OF)	3.7500 Apr 25, 17	1.103
Credit Suisse	France(Republic OF)	0.5000 Nov 25, 19	1.121
Rabobank	Netherlands (Kingdom OF)	0.0000 Apr 15, 16	2.267
Deutsche Bank	France(Republic OF)	1.0000 May 25, 19	186
Royal Bank of Scotland	Germany(Fed Rep OF)	3.75000 Jan 04, 19	1.350
Royal Bank of Scotland	France(Republic OF)	0.5000 Nov 25, 19	729
Royal Bank of Scotland	France (Govt OF)	0.5000 May 25, 25	637
Royal Bank of Scotland	France(Republic OF)	2.5000 Jul 25, 16	1.090
Royal Bank of Scotland	Netherlands Government	1.75000 Jul 15, 23	1.097
Totaal			8.717

	2015	2014
[2] Herverzekingsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	1.132	77
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-92	1.055
Stand per 31 december	1.040	1.132
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Lopende intrest en nog te ontvangen dividend		
Vastrentende waarden	3.073	2.601
Derivaten	1.202	1.328
Subtotaal lopende intrest en nog te ontvangen dividend	4.275	3.929
Overige vorderingen		
Dividendbelasting	24	8
Verzekeringsmaatschappijen	1.281	20
Astellas B.V.	1.525	878
Stichting FUT-fonds Astellas: overdrachten	197	19
Subtotaal overige vorderingen	3.027	925
Totaal vorderingen en overlopende activa	7.302	4.854
De vorderingen en overlopende activa hebben een kortlopend karakter.		
[4] Liquide middelen		
– Kas Bank N.V. Depotbank	46	125
– ING Bank N.V. ¹⁾	619	2.565
	665	2.690
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		

1) Met een kredietlimiet van 300.

Passiva**Reserves****[5] Algemene reserve**

Stand 1 januari

-6.312

-2.989

Dotatie uit bestemming saldo

-25.040

-3.323

Stand 31 december**-31.352****-6.312****[6] Bestemmingsreserve premiedepot**

Stand 1 januari

0

0

Dotatie uit bestemming saldo

395

0

Stand 31 december**395****0****[7] Beleggingsreserve**

Stand 1 januari

38.237

32.623

Dotatie uit bestemming saldo

10.624

5.614

Stand 31 december**48.861****38.237****Totaal eigen vermogen****17.904****31.925**

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt

12.485

4,1%

10.812

4,5%

Het vereist eigen vermogen bedraagt

48.861

16,2%

38.237

15,9%

De dekkingsgraad is

105,8%

113,3%

De beleidsdekkingsgraad is

108,0%

115,8%

Het pensioenvermogen bedraagt

319.232

291.253

De dekkingsgraad is vastgesteld als het pensioenvermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen. Het pensioenvermogen betreft het totaal van de reserves (exclusief de bestemde reserve premiedepot) + de totale technische voorzieningen.

Vanaf boekjaar 2015 worden in deze totale technische voorzieningen naast de voorziening voor risico fonds óók de voorziening voor risico deelnemers meegenomen.

De berekening is als volgt:

$((17.904 - 395) + 301.723) / 301.723 \times 100\% = 105,8\%$

Technische voorzieningen

[8] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2015	2014
Stand 1 januari	240.258	187.260
Mutaties:		
- Toevoeging pensioenopbouw	10.934	8.684
- Toevoeging indexering en overige toeslagen	1.322	393
- Rentetoevoeging	455	722
- Onttrekking voor uitkeringen	-4.777	-4.260
- Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-239	-213
- Wijziging marktrente	18.501	43.720
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.949	1.563
- Overige mutaties	1.786	837
- Mutatie IBNR voorziening	625	-33
- Opvoer TV arbeidsongeschiktheidspensioen	0	896
- Wijziging AG Prognosestafel	0	724
- Wijziging partnersysteem	-307	0
- Wijziging Ervaringssterfte	0	-35
Stand 31 december	270.507	240.258
De voorziening pensioenverplichtingen, zijnde de contante waarde van de toekomstige pensioenbetalingen waartoe het fonds zich heeft verplicht, kan als volgt worden gespecificeerd:		
- Actieven	123.626	109.536
- Arbeidsongeschikten	3.293	3.072
- Premievrijen	55.246	51.895
- Ingegane pensioenaanspraken	86.883	74.797
- IBNR reserve	687	62
- TV arbeidsongeschiktheidspensioen	772	896
Totaal	270.507	240.258

	2015	2014
[9] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Voorziening pensioensparen		
Stand 1 januari	19.070	16.360
Stortingen:		
– Premies DC regeling	0	718
– Overgenomen pensioenverplichtingen	420	136
– Overgenomen van Fut Fonds (liquidatie)	12.147	0
Onttrekkingen:		
– Onttrekkingen t.b.v. inkoop rechten	-942	-115
– Onttrekkingen t.b.v. uitgaande waardeoverdrachten	-42	-36
Rendement:		
– Correctie rendement oude jaren	18	-5
– Dotatie boekjaar: rendement huidig boekjaar	545	2.012
Totaal voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	31.216	19.070
Totaal technische voorzieningen	301.723	259.328
[10] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten (negatieve posities)	10.585	10.972
Derivaten overlopende interest	2.092	2.015
Actuaris	87	54
Accountant	35	13
Administrateur	199	51
NNIP vermogensbeheer	247	225
Nog te verwerken IWO	0	12
Loonheffingen en sociale lasten	112	114
Vooruitontvangen premie	0	30
Overige	8	1
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	13.365	13.487

De negatieve derivaten posities hebben een langlopend karakter. De overige kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Met KPMG, Towers Watson Netherlands B.V., AZL N.V. Heerlen en N.N. Investment Partners B.V. zijn meerjarige contracten afgesloten.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders waarvoor dit geldt, nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds onder de algemeen geldende voorwaarden, zoals die ook voor de overige deelnemers gelden.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuurders

De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds Astellas hebben in 2015 geen bezoldiging ontvangen. Vanaf 2015 kunnen bestuurders wel gebruik maken van een vacatievergoeding en reiskostenvergoeding (die ook al in de jaren ervoor van toepassing was). In 2015 heeft het bestuur 11 duizend euro aan vacatievergoedingen en vergoedingen reiskosten ontvangen. In 2014 is aan bestuursleden 4 duizend euro aan reiskosten vergoed.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2015 had Stichting Pensioenfonds Astellas geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2015	2014
[11] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed beleggingen	153	143
Zakelijke waarden	0	0
Vastrentende waarden	4.245	3.962
Derivaten	-862	-510
Rebate fees vastgoed	35	38
Rebate fees aandelen	31	30
Rebate fees obligaties en andere vastrentende waarden	88	38
Overig	-26	0
	3.664	3.701
Intrest waardeoverdrachten	10	0
Totaal directe beleggingsopbrengsten	3.674	3.701
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten:</i>		
Vastgoed beleggingen	15	2
Zakelijke waarden	1.182	427
Vastrentende waarden	-354	-160
Derivaten	5.123	-1.427
Valutaverschillen banken	-2	0
Gerealiseerde resultaten	5.964	-1.158

	2015	2014
<i>Niet-gerealiseerde resultaten:</i>		
Vastgoed beleggingen	2.331	4.170
Zakelijke waarden	8.078	9.368
Vastrentende waarden	-4.002	14.058
Derivaten	-9.189	17.370
Niet-gerealiseerde resultaten:	-2.782	44.966
Naar risico deelnemers	-645	-2.071
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	2.537	41.737
Kosten vermogensbeheer		
Beheerloon vermogensbeheerder	-618	-457
Bewaarvergoeding	0	-27
Bankkosten	-37	0
Interest	-2	0
Naar risico deelnemers	33	20
	-624	-464
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico fonds	5.587	44.974
[12] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Beleggingsopbrengsten minus kosten vermogensbeheer	612	2.051
	612	2.051
[13] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werknemersbijdragen	4.023	3.083
Bijdragen inactieve deelnemers	0	0
Werkgeversbijdragen	9.315	8.400
Extra bijdrage werkgever inzake AOP	396	580
Bijdrage FVP regeling	0	14
	13.734	12.077

De premiebijdragen van werkgevers en werknemers bedragen in totaal 30,0% (2014: 26,4%) van de pensioengrondslag. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

	2015	2014
Feitelijke premie ¹⁾	13.338	11.497
Zuiver kostendekkende premie	14.761	11.342
Gedempte premie	12.840	11.497
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	10.934	8.684
– Opslag premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	547	434
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.457	1.587
– Opslag voor uitvoeringskosten	823	637
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	14.761	11.342
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	9.428	8.817
– Opslag premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	471	441
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.118	1.602
– Opslag voor uitvoeringskosten	823	637
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	12.840	11.497
[14] Premiebijdragen voor risico deelnemers		
Stortingen DC regeling	0	718
	0	718
[15] Saldo van aanspraken en verplichtingen		
Overgenomen pensioenverplichtingen:		
– Spaarkapitaal van Stichting FUT-fonds Astellas	652	814
– Overgenomen van andere pensioenfondsen	557	1.053
– Ontvangen spaarkapitaal uit DC (t.b.v. inkoop rechten)	942	115
Overgedragen pensioenverplichtingen:		
– Overgedragen naar andere pensioenfondsen	-126	-313
– Overgedragen spaarkapitalen naar andere pensioenfondsen	-42	-36
	1.983	1.633

1) De totale bijdrage van € 13.734 (2014: € 12.077) wordt verminderd met de vordering op de werkgever van € 396 (2014: € 580) inzake het arbeidsongeschiktheidspensioen.

	2015	2014
[16] Saldo van overdrachten van rechten voor risico deelnemers		
Overgenomen inzake DC	420	136
Overgenomen van Fut Fonds (liquidatie)	12.147	0
	12.567	136
[17] Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers		
Onttrekkingen t.b.v. inkoop rechten	-942	-115
	-942	-115
[18] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-3.550	-3.337
Partnerpensioen	-686	-565
Prepensioen	-411	-323
Invaliditeitspensioen	-83	0
Wezenpensioen	-64	-37
Afkoopsommen	-1	-1
(Extra) arbeidsongeschiktheidspensioen	0	0
	-4.795	-4.263
[19] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-10.934	-8.684
Indexering en overige toeslagen	-1.322	-393
Rentetoevoeging	-455	-722
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	4.777	4.260
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	239	213
Wijziging marktrente	-18.501	-43.720
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.949	-1.563
Overige mutaties	-1.786	-837
Mutatie IBNR voorziening	-625	33
Opvoer TV arbeidsongeschiktheidspensioen	0	-896
Wijziging AG Prognosestafel	0	-724
Wijziging partnersysteem	307	0
Wijziging Ervaringssterfte	0	35
	-30.249	-52.998

	2015	2014
[20] Mutatie vordering herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand 1 januari	1.132	77
Stand 31 december	1.040	1.132
Mutatie	-92	1.055
[21] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Mutatie voorziening pensioensparen		
Stortingen:		
– Premies DC regeling	0	-718
– Overgenomen pensioenverplichtingen	-420	-136
– Overgenomen van Fut Fonds (liquidatie)	-12.147	0
Onttrekkingen:		
– Onttrekkingen t.b.v. inkoop rechten	942	115
– Onttrekkingen t.b.v. uitgaande waardeoverdrachten	42	36
Rendement:		
– Correctie rendement oude jaren	-18	5
– Dotatie: rendement huidig boekjaar	-545	-2.012
Totale mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	-12.146	-2.710
[22] Herverzekerings		
Premievrijstelling i.v.m. arbeidsongeschiktheidsrisico	-167	-167
AO-risico	-284	0
Premie overlijdensrisico	-262	-262
Overlijdensuitkeringen	1.230	861
Bijdragen herverzekeraar t.b.v. deelnemers met premievrije pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid	118	54
	635	486

	2015	2014
[23] Pensioenuitvoeringskosten		
Administratie	-676	-452
Accountant (onderzoek van de jaarrekeningen en jaarstaten)	-42	-29
Accountant (andere controleopdrachten)	0	0
Actuaris	-315	-220
De Nederlandsche Bank	-15	-15
Contributie Stichting voor Ondernemingspensioenfonds	-7	-6
AFM	-2	-1
Opleidingskosten	-3	0
Uitvoering risicobereidheidsonderzoek	-19	0
Visitatiecommissie	-9	-17
Bestuurs- en vergaderkosten	-23	-13
Vereveningsbijdragen	4	0
Diversen	-4	0
	-1.111	-753
Kosten voor risico deelnemers	49	44
	-1.062	-709
[24] Pensioenuitvoeringskosten voor risico deelnemers	-49	-44
[25] Overige baten en lasten		
Batig saldo uit Fut Fonds liquidatie	196	0
	196	0
Saldo van baten en lasten	-14.021	2.291

	2015	2014
Actuariële analyse van het resultaat		
Interest en toeslagen	-14.691 ¹⁾	139
Bijdragen en arbeidsongeschiktheid	1.083	2.828
Overdrachten	76	106
Technisch resultaat (Risicoproces)	-711	-227
Wijziging grondslagen	307	-689
Kosten	-156	141
Diversen	71	-7
	-14.021	2.291

1) Waaronder o.a. de volgende 3 posten:

- Wijziging rentetermijnstructuur ten opzichte van 31-12-2014 - 13.136
- Vervallen driemaandsmiddeling in de rentetermijnstructuur + 3.334
- Toepassing nieuwe UFR-methode - 8.699

Risicoparaagraaf

(in duizenden euro)

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het Actuariel Rapport is de risicoparaagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In de risicoparaagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. De impact van de aangepaste berekeningsmethodiek wordt afzonderlijk getoond. Onder het nieuwe FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. De impact van de afzonderlijke risico's wordt tevens getoond voor het feitelijk vereist eigen vermogen omdat de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke verdeling in het nieuwe FTK onder andere een belangrijke rol speelt bij de korte termijn risicohouding van het fonds.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen.

Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode (standaardmodel) vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee of aan de pensioentoezeggingen kan worden voldaan. De berekeningen van het vereist eigen vermogen zijn onder meer van belang voor de premiestelling, herstelplan en haalbaarheidstoets van het fonds. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2015 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. De S10 betreft het actief beheer risico en is onder het nieuwe FTK in het standaardmodel van DNB geplaatst. Naast de standaard risicocomponenten (S-componenten) is in de bepaling van het vereist eigen vermogen ook rekening gehouden met de volgende additionele risicocomponenten: leverage risico, liquiditeitsrisico (voornoemde risico's worden verwerkt binnen de berekeningen van de S2 middels een extra verzwaaring van de buffer) en concentratierisico S8. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2015 van 116,2% en het maximum van de feitelijke of strategische mix ultimo 2014. Ultimo 2014 werd getoetst op het maximum van beiden en niet op het strategisch vereist eigen vermogen zoals geldt onder het nieuwe FTK. Ultimo 2014 betrof dit het vereist eigen vermogen op basis van de strategische mix van 115,9%.

De afzonderlijke risico's worden uitgedrukt ten opzichte van de technische voorzieningen. Tot en met het jaar 2014 betrof dit enkel de voorziening voor risico fonds en vanaf 2015 betreft dit de totale technische voorzieningen (inclusief de voorziening voor risico deelnemers).

	2015		2014	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	10.398	3,4	11.128	4,6
Zakelijke waarden risico (S2)	36.754	12,2	29.367	12,2
Valutarisico (S3)	10.923	3,6	8.934	3,7
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	7.397	2,5	543	0,2
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.489	3,1	8.303	3,5
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0		
Concentratierisico (S8)	0	0,0		
Operationeel risico (S9)	0	0,0		
Actief beheer risico (S10)	5.018	1,7		
Diversificatie-effect	-31.118	-10,3	-20.038	-8,3
Vereist eigen vermogen risico fonds	48.861	16,2	38.237	15,9

Indien het vereist eigen vermogen, zoals in 2014, zou worden uitgedrukt ten opzichte van enkel de technische voorziening voor risico fonds zou hieruit een percentage resulteren van 18,1%.

Dekkingsgraad	105,8	113,3
Beleidsdekkingsgraad	108,0	115,8
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1	104,5
Vereiste dekkingsgraad	116,2	115,9

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. In de berekening van de beleidsdekkingsgraad is rekening gehouden met de aangepaste definitie van de becijfering van de dekkingsgraad. Zoals aangegeven dient de dekkingsgraad becijferd te worden door rekening te houden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In boekjaar 2014 was de dekkingsgraad van 113,3% leidend. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2015 van 108,0%, is de (beleids) dekkingsgraad afgenomen met 5,3%-punt.

Renterisico

Het fonds is gevoelig voor waardeverandering van de beleggingen als gevolg van fluctuatie van rentestanden en daarmee samenhangende prijzen in de vastrentende markten. Daarnaast kunnen ook de prijzen van de individuele vastrentende waarden waarin het fonds belegt, fluctueren. Het fonds kan gebruikmaken van derivaten. Deze kunnen worden toegepast voor zowel het afdekken van risico's, efficiënt portefeuillebeheer als verhoging van het rendement. Daarbij kan ook sprake zijn van hefboomwerking, waardoor de gevoeligheid van het fonds voor marktbevingen wordt vergroot.

	2015	2014
Modified duration		
Type belegging		
Staatsleningen	9,6	8,6
Credits	5,7	5,5
Totaal modified duration vastrentende portefeuille (excl. Derivaten)	9,0	8,1
Swaps	10,1	6,4
Totaal modified duration vastrentende portefeuille (incl. Derivaten)	16,8	10,0

De duratie van de verplichtingen bedraagt: 21,1 (2014: 19,7).

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer.

	2015		2014	
	€	%	€	%
Vastgoed beleggingen naar categorie				
Indirect vast goed - beursgenoteerd	25.331	87,8	22.153	85,6
Indirect vast goed - niet beursgenoteerd	3.532	12,2	3.719	14,4
Totaal vastgoedbeleggingen	28.863	100,0	25.872	100,0
Aandelenbeleggingen naar categorie				
Ontwikkelde markten/Mature markets	93.282	94,4	81.466	92,9
Opkomende markten/Emerging markets	5.533	5,6	6.246	7,1
Totaal aandelenbeleggingen	98.815	100,0	87.712	100,0

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument kan fluctueren als gevolg van verandering in valutakoersen. Het overzicht Valutapositie geeft inzicht in de mate waarin de activa en passiva van het fonds in euro dan wel in andere valuta luiden, met inbegrip van de afgeleide financiële instrumenten zoals valutatermijncontracten, die daaraan mede sturing geven.

De valutapositie is, indien van toepassing, inclusief de valutapositie van (het belang van het fonds ultimo verslagperiode in) de onderliggende ING Basis Fondsen. Een onder valutatermijncontracten opgenomen bedrag geeft het netto bedrag van de afgesloten contracten in de betreffende valuta.

	2015		2014	
	€	%	€	%
<i>Vóór afdekking met derivaten</i>				
Euro	217.811	69,0	199.913	74,7
USD	32.782	10,4	26.337	9,8
GBP	23.245	7,4	12.610	4,7
JPY	8.348	2,6	7.457	2,8
CHF	6.094	1,9	0	0,0
HKD	3.958	1,3	0	0,0
AUD	3.760	1,2	0	0,0
Overige valuta	19.655	6,2	21.183	7,9
	315.653	100,0	267.499	100,0
<i>Valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	250.742	79,4	229.051	85,6
USD	13.474	4,3	9.825	3,7
GBP	14.748	4,7	4.591	1,7
JPY	3.222	1,0	2.850	1,1
CHF	6.094	1,9	0	0,0
HKD	3.958	1,3	0	0,0
AUD	3.760	1,2	0	0,0
Overige valuta	19.655	6,2	21.183	7,9
	315.653	100,0	267.499	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2015:

	aankoop transacties	verkoop transacties
Euro	32.931	
Amerikaanse dollar	0	-19.308
Pound sterling	0	-8.497
Japanse yen	0	-5.126
	32.931	-32.931

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2015 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag € 140 duizend lager uitvallen dan overeengekomen (ongerealiseerd resultaat van - € 140 duizend).

Grondstoffenrisico

Het fonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat voortvloeit uit het feit dat een specifieke tegenpartij tegenover het fonds niet in staat is aan zijn verplichtingen uit hoofde van contracten inzake financiële instrumenten te voldoen. Het fonds belegt in obligaties en andere vastrentende waarden.

	2015		2014	
	€	%	€	%
Opbouw van de vastrentende portefeuille naar credit rating				
<i>Ratingklasse:</i>				
AAA	100.129	55,7	46.524	30,2
AA	52.722	29,3	84.446	54,9
A	8.968	5,0	7.648	5,0
BBB	12.856	7,2	12.284	8,0
Lager dan BBB	1.954	1,1	6.693	4,3
Geen rating	3.087	1,7	-3.680	-2,4
	179.716	100,0	153.915	100,0

De opgenomen credit ratings zijn afgeleid van de ratings van S&P, Moody's en Fitch.

Het onder 'geen rating' opgenomen bedrag betreffen beleggingen in termijndeposito's en niet direct opeisbare kortlopende vorderingen.

Opbouw van de vastrentende portefeuille naar looptijd

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

Resterende looptijd < 1 jaar

Resterende looptijd 1 <> 5 jaar

Resterende looptijd 1 <> 10 jaar

Resterende looptijd >= 10 jaar

2015		2014	
€	%	€	%
0	0,0	0	0,0
24.428	13,6	38.843	25,2
102.456	57,0	0	0,0
52.832	29,4	115.072	74,8
179.716	100,0	153.915	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

	2015		2014	
	€	%	€	%
Vastgoed beleggingen				
<i>Verdeling vastgoed beleggingen per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	28.863	100,0	25.872	100,0
	28.863	100,0	25.872	100,0
<i>Verdeling vastgoed beleggingen per regio:</i>				
Europa	11.719	40,6	11.125	43,0
Wereldwijd	1.010	3,5	14.747	57,0
Noord-Amerika	8.890	30,8	0	0,0
Japan	1.674	5,8	0	0,0
Azië excl. Japan	2.136	7,4	0	0,0
Groot Brittannië	2.540	8,8	0	0,0
Opkomende markten	346	1,2	0	0,0
Overig	548	1,9	0	0,0
	28.863	100,0	25.872	100,0

Grote posten: vastgoed beleggingen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken

Kempen Int Fnds Global Prop Fund Am Index Fd	16.772	58,1	14.747	57,0
Kempen European Prop Smart Index Fund	8.559	29,7	7.406	28,6
CBRE Dutch Resid. Fund IV	2.690	9,3	2.338	9,0
CBRE Euros Iris Fund	1.012	3,5	1.379	5,3

	2015		2014	
	€	%	€	%
Opbouw van de beleggingsportefeuille naar regio				
Opkomende markten	7.299	2,3	6.222	2,3
Europa exclusief Verenigd Koninkrijk	218.358	69,2	187.194	70,0
Groot Brittanië	20.429	6,5	15.338	5,7
Azië exclusief Japan	7.336	2,3	7.386	2,8
Japan	9.857	3,1	7.482	2,8
Noord-Amerika	41.280	13,1	28.626	10,7
Wereldwijd	1.887	0,6	15.179	5,7
Overige	948	0,3	72	0,0
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	8.259	2,6	0	0,0
Totaal beleggingsportefeuille	315.653	100,0	267.499	100,0
Opbouw van de aandelenportefeuille naar bedrijfstak				
Duurzame consumentengoederen	10.556	10,7	9.377	10,7
Niet-duurzame consumentengoederen	12.500	12,6	7.016	8,0
Energie	5.813	5,9	3.839	4,4
Financiële instellingen	19.772	20,0	34.438	39,3
Gezondheidszorg	11.749	11,9	8.425	9,6
Industrie	12.581	12,7	8.719	9,9
Informatie technologie	12.058	12,2	9.230	10,5
Basis materialen	6.268	6,3	3.553	4,1
Telecommunicatie	4.400	4,5	2.092	2,4
Nutsbedrijven	1.398	1,4	463	0,5
Overig	1.720	1,7	560	0,6
	98.815	100,0	87.712	100,0

Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden

Altis MM Equity North America Fund	30.634	31,0	26.867	29,7
Altis MM Equity Fund Europe	49.341	49,9	45.080	49,8
BlackRock Pac Rim JPY Ex-Controv Weapons B	5.181	5,2		

	2015		2014	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa exclusief Verenigd Koninkrijk	174.513	97,1	145.338	94,4
Verenigd Koninkrijk	1.697	0,9	3.580	2,3
Noord-Amerika	1.767	1,0	2.648	1,7
Japan	0	0,0	92	0,1
Azië exclusief Japan	42	0,0	690	0,4
Wereldwijd	876	0,5	400	0,3
Opkomende markten	584	0,3	1.095	0,7
Overige	237	0,1	72	0,0
	179.716	100,0	153.915	100,0

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden

Nederlandse staatsobligaties	39.381	21,9	39.259	25,5
Duitse staatsobligaties	33.920	18,9	35.782	23,2
Finse staatsobligaties	15.671	8,7	14.711	9,6
Franse staatsobligaties	27.193	15,1	13.291	8,6
Oostenrijkse staatsobligaties	13.123	7,3	9.995	6,5
Belgisch staatsobligaties	10.745	6,0		

Actief beheer risico

Er worden binnen het standaardmodel geen voorschriften gegeven voor de vaststelling van het vereist vermogen voor actief beheer risico.

Fondsen moeten in het standaardmodel zelf de omvang van het actief beheer risico adequaat vaststellen. DNB biedt de fondsen echter wel een methode als handreiking voor het maken deze inschatting.

Het VEV voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% zal optreden. Het risicoscenario voor actief beheer risico is vooralsnog alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing.

Vaststelling van de jaarrekening:

Leiden, 29 juni 2016

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Astellas

de voorzitter
D. Veenvliet

bestuurslid
V.A.W.M. Rot

bestuurslid
A. Beijert

bestuurslid
H.J.L. Janssen

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Financiering

Stichting Pensioenfonds Astellas heeft een doorsneepremie die beoogt de toename van de aanspraken uit hoofde van de jaaropbouw, de uitvoeringskosten van het fonds (exclusief de kosten van het vermogensbeheer) alsmede een buffer voor beleggingsrisico's te dekken. De doorsneepremie wordt betaald door de werkgever en de deelnemers. De door de deelnemer verschuldigde bijdrage in de kosten van de pensioenregeling wordt bepaald in het collectieve arbeidsvoorwaardenoverleg. De eigen bijdrage van de werknemer wordt door de werkgever ingehouden op het salaris. De bijdragen van de werkgever alsmede de op het salaris van de werknemers ingehouden bijdragen, worden maandelijks door de werkgever afgedragen aan het pensioenfonds.

De aan de deelnemers verleende aanspraken op tijdelijk nabestaandenpensioen en de nabestaandenpensioenen over toekomstige deelnemersjaren, worden gefinancierd door middel van eenjarige risicopremies. Bij de vaststelling van de premiebijdrage is hiermee rekening gehouden. Het spaarkapitaal uit de Stichting FUT-fonds Astellas is per 1 oktober 2015 volledig ingekocht. Vanaf 1 januari 2006 wordt rekening gehouden met een solvabiliteitsopslag.

Resultaatbestemming

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten op basis van een genomen bestuursbesluit volgens de gebruikelijke wijze besloten het resultaat over het boekjaar 2015 conform onderstaande te verdelen. De wijze waarop dit geschiedt is niet opgenomen in de statuten van het fonds.

	2015
	x € 1.000
Beleggingsreserve	10.624
Bestemmingsreserve premiedepot	395
Algemene reserve	-25.040
	<hr/>
	-14.021
	<hr/>

Uitvoering

Vermogensbeheer

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan. Het vermogensbeheer wordt door NNIP verzorgd.

Administratie

De pensioen- en financiële administratie worden uitgevoerd door AZL N.V. te Heerlen.

De beleggingsadministratie wordt uitgevoerd door NNIP te Den Haag.

De controle van de jaarrekening is uitgevoerd door KPMG Accountants N.V. te Utrecht. De verantwoordelijkheid voor de certificering van de voorziening pensioenverplichtingen berust bij Towers Watson Netherlands B.V. te Purmerend, actuaire van Stichting Pensioenfonds Astellas.

De actuariële advieswerkzaamheden worden uitgevoerd door Towers Watson Netherlands B.V. te Purmerend.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Astellas te Leiden is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2015.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Astellas, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Omdat Towers Watson Netherlands B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Towers Watson Netherlands B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op 2.700.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven 135.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132 vanwege reservetekort.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch tenminste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Astellas is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Purmerend, 29 juni 2016

Mw. A. Plekker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Aan: Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Astellas

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2015

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Astellas per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Stichting Pensioenfonds Astellas (de Stichting) te Leiden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2015;
- 2 de staat van baten en lasten over 2015; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Goedkeurende controleverklaring

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 2,7 miljoen
- 1% van het pensioenvermogen

Kernpunten

- Schattingsonzekerheid in de waardering van beleggingen
- Schattingsonzekerheid in de waardering van de technische voorzieningen

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2,7 miljoen (circa 1,0% van het pensioenvermogen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen (stichtingskapitaal, reserves en technische voorzieningen voor risico fonds en deelnemer) per 31 december 2015. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het Bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 135 duizend aan het Bestuur rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan NN Investment Partners Holdings N.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door NN Investment Partners Holdings N.V. en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van NN Investment Partners Holdings N.V. en AZL N.V. in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402 type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2015 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het Bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan NN Investment Partners Holdings N.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van directe beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Schattingonzekerheid in de waardering van beleggingen

Omschrijving

De beleggingen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op marktwaarde. Uit de toelichting op pagina 49 van de jaarrekening blijkt dat voor EUR 11,5 miljoen (3,7%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op afgeleide marktnoteringen en andere geschikte waarderingmodellen. Het bepalen van de marktwaarde voor deze beleggingen is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hogere mate van oordeelsvorming van het Bestuur. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van beleggingen met behulp van schattingen een kernpunt in onze controle.

In de toelichting op pagina's 41 tot en met 45 geeft de Stichting de gehanteerde waarderinggrondslagen weer. In toelichting 1 zijn de gehanteerde waarderingmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.

Het evalueren van de waarderinggrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Voor individueel significante beleggingen, waarvoor de waardering tot stand komt met behulp van schattingen, maken wij gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de ISAE 3402 type II-rapportage (waarbij een goedkeurend assurancerapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering van, en toereikende beoordeling op, periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van de vermogensbeheerder.

De waardering van beleggingen in zakelijke waarde is gebaseerd op afgeleide marktnoteringen. De waardering van beleggingen in indirect vastgoed is gebaseerd op andere geschikte waarderingmodellen. De waardering van deze beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderinggrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Significante afwijkingen zijn door ons nader onderzocht. Bovendien hebben wij ook de monitoring van de uitvoeringsorganisatie op recente financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

De waardering van derivaten is gebaseerd op afgeleide marktnoteringen. De waardering van deze beleggingen hebben wij onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Wij hebben ook de monitoring van de uitvoeringsorganisatie op recente financiële informatie, verkregen na balansdatum van de waarde van beleggingen op balansdatum betrokken. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig verkregen openbare marktinformatie van onafhankelijke bronnen. Significante verschillen zijn door ons nader onderzocht.

Onze observatie

Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen. Wij hebben eveneens geconstateerd dat de toelichtingen op de beleggingen adequaat zijn.

De waardering van beleggingen is op evenwichtige wijze bepaald overeenkomstig de gehanteerde waarderingsgrondslagen en methodieken.

Schattingsonzekerheid in de waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de marktrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het Bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt in onze controle.

Het Bestuur heeft in de toelichting op pagina's 43 tot en met 45 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. Op pagina 63 van de toelichting (risicoparagraaf) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen controleaanpak, de attentiepunten bij de controle en de uitkomsten van de controle.

Wij hebben de door het Bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het Bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten, zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris en geëvalueerd. Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het resultaat in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuariel deskundige.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting hierop adequaat.

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate – maar geen absolute mate – van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Voor een nadere beschrijving van onze verantwoordelijkheid ten aanzien van een controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). www.nba.nl/standaardteksten-controleverklaring.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het bestuursverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het bestuursverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 29 juni 2016

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlagen

Beleggingsoverzicht (in duizenden euro)

Overzicht belegd vermogen

	2015			2014		
	€	%	Norm	€	%	Norm
Onroerende zaken						
Aandelen vastgoedmaatschappijen	29.036	9,4	10	25.871	9,6	10
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	100.238	32,6		90.494	33,5	
Vastrentende waarden						
Obligaties	151.221	49,1		126.633	46,9	
Vastrentende beleggingsfondsen	24.090	7,8		24.090	8,9	
Lopende intrest	3.073	1,0		2.601	1,0	
Totaal vastrentende waarden	178.384	58,0	60	153.324	56,8	60
Liquide middelen beleggingen	46	0,0		125	0,0	
Dividendbelasting	24	0,0		8	0,0	
	70	0,0	0	133	0,0	0
Totaal on-balance vermogen	307.728	100,0	100	269.822	100,0	100
Derivaten						
Swaps	8.955			18.744		
Valutatermijntransacties	-140			-740		
Lopende intrest	-890			-687		
Totaal derivaten	7.925			17.317		
Totaal vermogen	315.653			287.139		

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Ook wel bedrijfsplan genoemd. De ABTN bevat onder meer een beschrijving van de financiële opzet (reservering, beleggingsbeleid), de financiële sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle.

Accounting standaarden

Raamwerk van verslaggevingsregels voor het opstellen van een jaarrekening en jaarverslag. Met ingang van het verslagjaar 2005 moeten alle beursgenoteerde ondernemingen, banken en verzekeringsmaatschappijen hun geconsolideerde jaarrekening volledig inrichten op basis van International Accounting Standards (IAS), door de IAS Board omgedoopt in International Financial Reporting Standards (IFRS). Het doel van IFRS is om de transparantie en internationale vergelijkbaarheid van de externe financiële verslaggeving te verbeteren. Niet beursgenoteerde rechtspersonen hebben de keuze om of IFRS toe te passen, of de Nederlandse Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Actuele waarde

De actuele waarde is voor beleggingen waarvoor dagelijks openbare prijzen worden vastgesteld, zoals aandelen, obligaties en beursgenoteerde vastgoedfondsen, de beurswaarde. Voor andere vastrentende waarden, zoals onderhandse leningen en hypotheekleningen, wordt de actuele waarde benaderd als de contante waarde van de toekomstige nettokasstromen. Als actuele waarde van de beleggingen in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen wordt de intrinsieke waarde gehanteerd.

AG-prognosetafel

Specifieke AG-tafel, waarbij naast sterftewaarnemingen uit het verleden, ook rekening wordt gehouden met een toekomstige sterftetrend.

AG-tafels

Jaarlijks publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) sterftetafels die zijn gebaseerd op waarnemingen van sterfte in de bevolking uit het verleden. Om die sterftetafels geschikt te maken voor actuarieel gebruik worden ze aangepast door het Actuarieel Genootschap. Deze aangepaste tafels krijgen de naam 'AG-tafels'.

Asset Liability Management (ALM)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, financieringsbeleid en indexatiebeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is een dekkingsgraad die uitgaat van een gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. Per 1 januari 2015 zijn pensioenfondsen verplicht deze dekkingsgraad te gebruiken en communiceren bij besluiten over eventuele toeslagen maar ook bij eventuele kortingen

Belegd vermogen voor risico deelnemers:

Dit betreft de DC regeling en is vermogen waar het pensioenfonds geen risico over loopt.

Belegd vermogen voor risico pensioenfonds

Dit betreft de DB regeling en is het vermogen waar het pensioenfonds risico over loopt.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Engels woord voor financiële "meetlat": een ijkpunt, bijvoorbeeld een index of een bepaalde staatslening, waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille kunnen worden afgezet.

Beschikbaar premiesysteem

Pensioensysteem waarbij het pensioen afhankelijk is van de beschikbare premie. De hoogte van de pensioenuitkering is mede afhankelijk van de aanvangsleeftijd van de deelnemer, het toekomstige salarisverloop en (vooral) van de rendementen op de ingelegde premie. Een beschikbare premiereregeling wordt ook wel pensioenspaarregeling genoemd. Andere soorten pensioenregelingen zijn de eindloonregeling en de middelloonregeling. De FUT-regeling van de Stichting FUT-fonds Astellas is een voorbeeld van een beschikbare premiereregeling c.q. pensioenspaarregeling. Met ingang van 1 januari 2006 bestaat de pensioenregeling van Pensioenfonds Astellas uit een middelloonregeling en een beschikbare premiereregeling c.q. pensioenspaarregeling.

Beurskoers

Marktprijs van een aandeel, obligatie of andere waardepapieren.

Commodities (grondstoffen)

Een commodity is een type belegging. Letterlijk betekent het grondstoffen. Beleggen in commodities is direct investeren in grondstoffen of indirect via bijvoorbeeld termijncontracten, waarbij de waarde is gebaseerd op grondstoffen. Verhandelde grondstoffen zijn onder andere energie, metalen en landbouwproducten. Commodities bestaan uit de zgn. 'soft' commodities (graan, cacao, pinda's) en de zgn. 'hard' commodities (goud, zilver, oil, chemicals etc.)

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Continuïteitstoets

Deze is bedoeld om inzicht te geven in de financiële opzet van een pensioenfonds en een oordeel te geven over de continuïteit van het pensioenfonds.

Converteerbare obligatie

Een obligatie die gedurende (een deel van) de looptijd kan worden omgewisseld (geconverteerd) in aandelen. Deze mogelijkheid is als een extraatje aan de obligatie meegegeven door de uitgever, teneinde de obligatie gemakkelijker te kunnen plaatsen.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen. Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Crisisplan

In een financieel crisisplan staan maatregelen en procedures die worden ingezet in een crisissituatie. Daarmee geeft het bestuur vooraf aan zichzelf en aan de deelnemers duidelijkheid over wat er moet gebeuren in een crisissituatie. Het bestuur spreekt van een financiële crisis als de dekkingsgraad zodanig is gedaald dat herstel binnen de wettelijke termijnen niet meer mogelijk is.

Dekkingsgraad

Een maat voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De klassieke dekkingsgraad is de verhouding tussen het beschikbaar vermogen (BV) en de voorziening pensioenverplichtingen (VPV), uitgedrukt in een percentage.

Een klassieke dekkingsgraad van 100% geeft aan dat het beschikbaar vermogen juist toereikend is om de voorziening pensioenverplichtingen te dekken, terwijl een percentage lager dan 100 aangeeft dat er sprake is van onderdekking. Volgens de DNB-normen is er sprake van een onderdekking als de middelen van het fonds (waarde beleggingen verhoogd met saldo van vorderingen minus schulden) niet langer toereikend zijn om de VPV en de reserve voor algemene risico's te dekken. De reserve voor algemene risico's dient volgens de DNB-normen ten minste 5% van de VPV te bedragen. Volgens de DNB-normen is er sprake van een reservetekort als de middelen van het fonds ontoereikend zijn om naast de VPV en de reserve voor algemene risico's, ook nog de vereiste reserve beleggingsrisico's en eventuele andere bestemde reserves te dekken.

Dekkingstekort

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's te dekken.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat onder andere de navolging van de pensioenwetgeving tot 1 januari 2007 Pensioen- en spaarfondsenwet en vanaf 1 januari 2007: de Pensioenwet bewaakt.

Duration

De gewogen gemiddelde looptijd van de kasstromen van een obligatie, waarbij weging geschiedt op basis van de contante waarde van iedere kasstroom. Duration is een graadmeter voor de rentegevoeligheid van een obligatie. In de regel: hoe langer de looptijd van een obligatie, hoe gevoeliger de koers van die obligatie voor renteveranderingen. Indien men een daling van de rente verwacht is het profijtelijk een obligatie met een zo lang mogelijke duration te kopen, aangezien de koers daarvan het meest zal oplopen.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Eindloonsysteem

Pensioensysteem waarbij het pensioen afhankelijk is van de laatst geldende pensioengrondslag. Andere soorten pensioenregelingen zijn de middelloonregeling en de beschikbare premieregeling (pensioenspaarregeling). Tot 1 januari 2005 werd het (gemitigeerde) eindloonsysteem bij Pensioenfonds Astellas toegepast voor de vaststelling van de basis-pensioenaanspraken.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation (EMIR). EMIR bevat regels voor het afwickelen van derivaten door een centrale tegenpartij (CCP), een vergunningplicht voor die CCP's en eisen aan het onderpand en de overdraagbaarheid van posities, ook als de afwikkeling van de over the counter-derivaten contracten niet via een CCP gebeurt.

Enhanced passive

Hybride beleggingsstrategie tussen indexbeleggen ('buy and hold') en actief beleggen. Vermogensbeheerders welke deze beleggingsstrategie hanteren beleggen nagenoeg passief, trachten echter, gebruikmakende van een beperkt risicobudget, extra rendement ten opzichte van de gehanteerde benchmark te kunnen toevoegen.

Euro duration

"Euro duration" is een afgeleide van het begrip "duration", een maatstaf voor de rentegevoeligheid van bijvoorbeeld een obligatie. De "euro duration" van een obligatie is het product van de duration en de marktwaarde van de onderliggende obligatie. Pensioenfondsen hanteren het begrip "euro duration" als graadmeter voor de "duration mismatch" tussen enerzijds beleggingen en anderzijds verplichtingen.

Financieel Toetsingskader

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. De nieuwe waarderingsmethoden vervangen de Actuariële Principes Pensioenfondsen. Het nieuwe toezichtregime is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

FUT-regeling

Pensioenspaarregeling (beschikbare premieregeling) van de Stichting FUT-fonds Astellas op grond waarvan in het Pensioenfonds Astellas extra pensioenaanspraken kunnen worden aangekocht. Voor de deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 is vanaf 1 januari 2006 de bestaande FUT-regeling beëindigd. Wel is voor deze groep deelnemers de bestaande pensioenregeling uitgebreid met een beschikbare premieregeling.

Gedragcode

De gedragcode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Per 1 januari 2015 is de continuïteitsanalyse vervallen. Uit het nFTK volgt dat hiervoor in de plaats twee soorten haalbaarheidstoetsen komen; de aanvangshaalbaarheidstoets en de jaarlijkse haalbaarheidstoets. Voor pensioenfondsen is de haalbaarheidstoets een belangrijk instrument met als doel inzicht te geven in de effecten van de financiële opzet en zelf gekozen normering (ondergrenzen), onderbouwing van het evenwichtig beleid en een realistisch en haalbaar premiebeleid.

Hedge funds

Een hedge fund is een beleggingsfonds met ruime mogelijkheden om een rendement te genereren, onafhankelijk van de richting van de beurs. Hedgefondsen proberen onder alle omstandigheden een positief rendement te behalen, en zijn daarom niet te vergelijken met de rendementen die behaald worden op de aandelenbeurzen. Dit streven naar een "absolute return" gecombineerd met een ogenschijnlijk laag risico en lage correlatie met de rest van de markt maakt deze hedgefondsen populair onder grote beleggers, zoals pensioenfondsen.

Herstelplan

Plan (van aanpak) gericht op het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds. Als er sprake is van onderdekking (dekkingstekort), dan moet een kortetermijnherstelplan worden ingediend. Als er sprake is van een reservetekort bij een pensioenfonds, dan moet er een langetermijnherstelplan worden ingediend.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

IBNR-voorziening

Een voorziening (ten behoeve van de voor de balansdatum ontstane verplichtingen tot uitkering die nog niet zijn gemeld) Incurred But Not Reported, IBNR).

Index

Cijfer dat een gewogen gemiddelde uitdrukt en waaraan men kan zien hoe een grootte (bijvoorbeeld de beurskoersen in Amsterdam) zich ontwikkeld heeft.

Indexatie

Hieronder wordt verstaan de aanpassingen van de (premiëvrije) pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen op basis van de stijging of daling van een indexcijfer dan wel een vast percentage.

Bij Pensioenfonds Astellas worden de pensioenen en pensioenaanspraken, indien en voor zover de middelen van het fonds dit toelaten (voorwaardelijke indexatie), jaarlijks per 1 januari aangepast. Vanaf 1 januari 2005 wordt voor wat betreft het indexatiebeleid onderscheid gemaakt tussen actieve deelnemers en inactieve deelnemers. Indien en voor zover de middelen van het fonds dit toelaten, worden de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers jaarlijks per 1 januari aangepast op basis van de algemene loonontwikkeling zoals die bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar heeft plaatsgevonden. Indien en voor zover de middelen van het fonds dit toelaten, worden de ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken van de inactieven alsmede de pensioengrondslagen van de arbeidsongeschikte deelnemers jaarlijks per 1 januari aangepast op basis van de ontwikkeling van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde (afgeleide) consumentenprijsindexcijfer (reeks voor alle huishoudens), zoals deze zich gedurende de 12 maanden gelegen vóór de maand oktober van het voorafgaande jaar heeft voorgedaan.

Inverse yieldcurve

Als het rendement van korter lopende leningen hoger is dan dat van langer lopende leningen, is er sprake van een "inverse yieldcurve". Die situatie doet zich vooral voor wanneer de centrale bank van het land de officiële tarieven sterk heeft verhoogd, meestal in het kader van inflatiebestrijding of het afremmen van een al te onstuimige conjunctuur.

Large cap beleggingen

De marktkapitalisatie van een onderneming is de totale beurswaarde van het bedrijf. Dit valt uit te rekenen door alle uitstaande aandelen te vermenigvuldigen met de beurskoers. Dit bedrag is de prijs waarvoor de hele onderneming in theorie te koop is.

In de praktijk wordt de marktkapitalisatie vaak aangeduid als market cap, een afkorting van het Engelse Market Capitalization.

Voortvloeiend hieruit zijn de aanduidingen voor de grootte van verschillende ondernemingen. Als algemene richtlijn geldt normaliter:

- Market caps van meer dan € 5 miljard worden aangeduid als large cap.
- Market caps van € 1 miljard tot € 5 miljard als mid cap.
- Market caps van € 250 miljoen tot € 1 miljard als small cap.
- Market caps kleiner dan € 250 miljoen als micro cap.

Bovenstaande indeling kan per vermogensbeheerder verschillen.

Mid cap beleggingen

Zie large cap beleggingen.

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij het aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling. Soms worden de reeds opgebouwde pensioenaanspraken jaarlijks geïndexeerd; er is dan sprake van een geïndexeerd middelloodsysteem. Andere soorten pensioenregelingen zijn de eindloonregeling en de beschikbare premieregeling (pensioenspaarregeling). Het voorwaardelijk (geïndexeerde) middelloodsysteem wordt bij Pensioenfonds Astellas toegepast voor de vaststelling van de aanvullende pensioenaanspraken uit hoofde van de ploegendienst. Vanaf 1 januari 2005 wordt bij Pensioenfonds Astellas het voorwaardelijk geïndexeerde middelloodsysteem ook toegepast voor de vaststelling van de basispensioenaanspraken.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, soms ook voor wezenpensioen.

Off-balance instrumenten

Verzamelnaam voor rente immunisatie instrumenten welke niet worden opgenomen op de balans van een pensioenfonds. Onder deze categorie vallen ondermeer swaps en swaptions.

On-balance instrumenten

Verzamelnaam voor rente immunisatie instrumenten welke op de balans van het pensioenfonds dienen te worden vermeld. Onder deze categorie vallen ondermeer bestaande vastrentende producten en Liability Driven Investment Funds (LDI pools).

Onderdekking

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen te dekken.

De Nederlandsche Bank verlangt een dekkingsgraad van minimaal 105%. Bij een lagere dekkingsgraad is sprake van onderdekking.

Ouderdompensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt. Het ouderdompensioen gaat bij Pensioenfonds Astellas in op 65 jaar.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Pensioenfondsrichtlijn

Een richtlijn van de Europese Commissie (op initiatief van de Nederlandse Eurocommissaris Bolkestein) om ook met betrekking tot het aanvullende pensioenterrein te komen tot een interne markt zonder barrières. Doelstellingen als een vrij kapitaalverkeer en vrije dienstverlening krijgen op voornoemd beleidsterrein hun vertaling. Op grond van deze richtlijn kunnen pensioeninstellingen

grensoverschrijdende activiteiten ontplooiën waardoor het mogelijk wordt om Europese pensioenfondsen op te richten die de deelneming organiseren aan de verschillende pensioenregelingen in de diverse lidstaten waar een multinational een lokale vestiging heeft.

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris minus de franchise.

Pensioensparen

Bij een pensioenspaarregeling is de beschikbare premie het uitgangspunt. De premie wordt bijgeschreven op een individuele pensioenspaarrekening. Het rendement op de te beleggen gelden (premies) wordt eveneens op de pensioenspaarrekening geboekt. Het uiteindelijk gevormde pensioenspaarkapitaal is vervolgens beschikbaar voor inkoop van pensioen(en) op basis van individuele wensen van de deelnemer. De FUT-regeling van de Stichting FUT-fonds Astellas is een voorbeeld van een pensioenspaarregeling c.q. beschikbare premieregeling.

Pensioenwet

De nieuwe wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Prepensioen

Een (tijdelijk) vroegpensioen dat voorafgaand aan het (levenslang) ouderdomspensioen wordt uitgekeerd, tot uiterlijk de 65-jarige leeftijd. Dit pensioen kan bij Pensioenfonds Astellas worden aangekocht met het krachtens de FUT-regeling van de Stichting FUT-fonds Astellas opgebouwde pensioenspaarkapitaal.

Private Equity

Private Equity is een brede term die verwijst naar investeringen in ondernemingen die niet beursgenoteerd zijn. Het verschil zit hem voornamelijk in de manier waarop het geld verzameld is voor een investering, namelijk privaat vermogen in tegenstelling tot publiek vermogen zoals bij beursemissies.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. Deze rente werd op 4% gesteld. Per ultimo 2005 zijn de contante waarden evenwel berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentecurve (rentetermijnstructuur ultimo 2005).

Renteswap

De renteswap wordt in het algemeen gebruikt om renterisico's te beheersen of af te dekken, of om een gewenste rentepositie in te nemen. De meest gebruikte termen voor de renteswap zijn IRS of Interest Rate Swap. De koper van een renteswap koopt een renteswap om zich te beschermen tegen renterisico's. De koper kan zo kiezen om een lopende lening tegen een variabele rente niet

om te zetten in een nieuwe lening, maar met de swap het renterisico af te dekken. De koper betaalt dan voor de looptijd van de swap een vast rentepercentage aan de verkoper, die zich weer verplicht de koper het variabele percentage terug te betalen (wat de koper dan gebruikt voor de rentebetaling op zijn originele lening). De hoofdsommen van de leningen worden bij een IRS niet uitgewisseld, die zijn alleen in theorie, in de berekeningen herkenbaar. Er vindt uitsluitend uitwisseling van de rentes plaats.

Rentetermijnstructuur (RTS)

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Reservetekort

De Nederlandsche Bank spreekt van een reservetekort als de middelen ontoereikend zijn om naast de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's, ook nog de vereiste reserve beleggingsrisico's, de reserve voorgenomen pensioenaanpassing en eventuele andere reserves te dekken.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Stichting van de Arbeid (STAR)

Overlegorgaan van centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Tevens adviesorgaan van het kabinet op sociaal en arbeidsvoorwaardelijk terrein.

Stockpicking

Bij een stock-picking strategie worden aandelen geselecteerd welke aan specifiek vastgestelde criteria's van een belegger voldoen en waardoor deze een rendement verwacht te realiseren dat boven het gemiddelde marktrendement rendeert.

Stop-lossverzekering

Verzekering die ertoe dient om de totale schade in enig jaar als gevolg van overlijden te beperken. Deze bovengrens wordt ook wel prioriteit genoemd.

Swap

Zie renteswap.

Technische Voorziening

De belangrijkste post in de balans van een pensioenfonds is de voorziening pensioenverplichtingen, ook wel Technische Voorziening genoemd. Technische Voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioen of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling. Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "indexatie".

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

UFR

DNB publiceert op maandbasis de actuele rentetermijnstructuur (RTS) voor de waardering van de verplichtingen van pensioenfondsen. Introductie van de ultimate forward rate (UFR) betekent een aanpassing van het deel van de RTS voorbij het zogenoemde laatste liquide punt (20 jaar). Met de introductie van de UFR voor pensioenfondsen is aansluiting gezocht bij de UFR die vanaf 30 juni 2012 voor verzekeraars geldt. De specificaties van de UFR (laatste liquide punt 20 jaar, convergentieperiode 40 jaar en ultimate forward rate 4,2%) zijn gelijk.

Uitruil

Meestal de omzetting van het pensioenvermogen, bestemd om te zijner tijd te worden gebruikt voor het doen van periodieke uitbetalingen van nabestaandenpensioen, in een hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen. Ingevolge de Pensioenwet is ook uitruil van ouderdomspensioen in nabestaandenpensioen mogelijk.

Valuta termijnaffaires

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutaposities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Hypotheek, leningen op schuldbekentenis en obligaties.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de bij (het pensioenuitvoeringsorgaan van) de oude werkgever verkregen premievrije aanspraken aan (het pensioenuitvoeringsorgaan van) de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Zakelijke waarden

Aandelen, converteerbare obligaties en onroerende zaken. Onder onroerende zaken worden verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.